



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen  
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ  
Dicatvm**

**Philippi, Henricus**

**Coloniae Agrippinae, 1637**

Notæ Et Qvæstiones Chronologicae In Dvos Libros Machabaeorvm.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

NOTÆ ET QVÆSTIONES  
CHRONOLO-  
GICAE

IN DVOS LIBROS  
MACHABAEORVM.

Auctore

R. P. HENRICO PHILIPPI  
GALLO-BELGA, S. HVBERTENSI,  
SOC. IESV, SS. THEOLOGIÆ DOCTORE, OLIM  
in Archigymnasio Viennensi sacrarum litera-  
rum Interprete.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet: Testamenti

VI A  
17 a

QUESTIONES  
PROLOGO  
GICAE  
DE VOS LIBROS  
MICHAEL FOR VAM  
SICUT  
FRANCISCO PHILIPPI  
LOGICA ET METAPHYSICA  
ET THEOLOGICA POSTULATA  
SICUT  
SICUT



NOTÆ ET  
QVÆSTIONES CHRONOLOGICÆ,

In duos Libros  
MACHABÆORVM.

QVÆSTIO I.

*Quomodo anni regni Græcorum in hisce Libris recensiti, cum æra Christi congruant.*

1. **M** Vcō in Librum primum Machabæorum cap. 1. Seleuco Nicanori & sequentibus regibus Syriæ, vsque ad Antiochum, Epiphaniem tot annos fere tribuit, quot ego aliàs eisdem assigno: at nimis latè calculos extendit, quando æram regni Græcorum accersit ab obitu Alexandri Magni, cum is obierit annis 12. ante Epocham horum annorum, quos regni Græcorum appellamus, vt alibi declaratum.

2. Victorinus Strigelius in Chronologia, quam præfigit Libris Machabæorum, annum 137. regni Græcorum coniungit cum anno ante Christum natum 173. annum Græcorum 138. cum anno ante Christum 172. atque in eundem planè modum de alijs annis philosophatur, ita vt annus Græcorum 177. quo Simon Machabæus à suo genero peremptus est, compareretur cum anno 133. ante Christum.

*Strigelij  
sententia.*

3. Vnde colligimus hunc auctorem, triennio ab æra Christi vsitata discrepare: siquidem vt in Computo Ecclesiastico & alibi probabam, æra regni Græcorum oritur annis 12. à morte Alexandri M. reuolutis, nempe anno ante Christum 312. Quocirca si datus annus Græcorum tollatur de 313. relinquet annum ante Christi epocham, à quo trahit originem. Atqui annus 137. Græcorum à 313. subductus non relinquit 173. (quod facit calculatio Strigelij) sed 176. Itaque annus 137. Græcorum oritur ab anno ante Christum 176. Annus Græcorum 138. exordium capit ab anno ante Christi epocham 175. Annus denique 177. Græcorum profluit ab anno 136. prædictam Christi epocham antecedente: ac proinde Strigelius æram Christi communem tribus annis auertit.

*Strigelij  
calculus  
aræ Christi  
sua communem  
3. annis ante-  
uerit.*

222 2

4. Hinc

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet: Testamenti

A 14  
179

*Exordium  
regni An-  
tiochi Epi-  
phanis.*

4. Hinc colligere licet, Antiochum Epiphanem regnasse ante Christi æram 176. quod Strigelius imputat anno ante Christum 173. Sic Demetrii Soteris primordia bene refert ad annum Græcorum sed ei non assentior, dum ibi numerat annum ante Christum natum 173. bittor enim Demetrium regno potitum anno ante Christum natum 173. Strigelius tamen 1. Mach. 1. suas rationes ad æram Christi nititur cum ait Alexandrum mortuum anno 1. Olymp. 114. annis ante Christum.

*Obitus  
Antiochi  
Epiphanis.*

5. Nec mihi arridet, quod Antiochi Epiphanis interitum, supra Græcorum 148. cum initium Eupatoris differat in annum sequentem enim morte Iudæ Machabæi, & exordium Ionathæ in eundem anno ijcit, scilicet 152. regni Græcorum: ita anno Græcorum 149. quo dicitur tuus dicitur Antiochus Epiphanes, 1. Mach. 6. v. 16. Eupatoris ita modo necem Simonis Machabæi consignat anno ante Christum natum successione vero Ioannis Hircani anno sequenti. Ego Simonem autumo, sub finem anni 177. Græcorum, ex methodo libri prioris Machabæorum, fluente anno ante Christum 135. quo Hircanus pariter principatum.

*Dubium de  
ratione  
temporis qua  
assignatur  
1. & 2.  
Machab.*

6. Sed quaestio grauior occurrit, quomodo ea, qua de ratione rum traduntur libro 2. Machabæorum, cum ijs, quæ libro 1. habentur inter se conciliari? cum vno anno discrepare videantur. Nam libro 1. v. 16. Antiochus Epiphanes dicitur, mortuus anno centesimo quadragesimo regni Græcorum: at verò lib. 2. cap. 11. ver. 31. epistola Antiochi Eupatoris mortuo parenti successerat, his verbis concluditur. Valte: anno centesimo octauo, Xanthici mensis quinta decima die. Ad hæc lib. 1. cap. 6. Eupator scribitur, cum ingenti multitudine Iudæam inuasisse, anno centesimo quinquagesimo: liber autem secundus, refert ea contigisse, anno centesimo octauo, cap. 13. v. 1. Denique liber primus cap. 7. v. 1. sic habet: anno centesimo primo, exijt Demetrius ab vrbe Roma &c. Liber secundus autem refert ad annum centesimum quinquagesimum, cap. 14. v. 4.

*Initium an-  
ni Græco-  
rum iuxta  
1. Mach.*

7. Vt hic nodus soluatur, aduertendum primo, in libro prioris Machabæorum 10. annos regni Græcorum à mense Nisan exoriri: siquidem anno 173. (quo Demetrius Roma profugit) Nicanor vietus & occisus est, die tertia mensis Adar, vt disertè exprimitur lib. 1. cap. 7. 43. Mox Belesai Alcimus à Demetrio in Iudæam missi, in mense primo anni centesimi quinquagesimi secundi applicuerunt exercitum ad Ierusalem, lib. 1. cap. 9. ver. 1. & 2. Tercio mensis primus omnium iudicio, est ille qui Iudæis Nisan appellatur, & mensis Sabat dicitur vndecimus, lib. 1. cap. 16. v. 14. Ergo ad hæc facta, facta est anni mutatio, ita vt mense Adar, anni 151. Nicanor

menſe autem Niſan proximè ſequenti, qui primus erat in anno ſacro, numerari cœperit annus 152.

8. Simili ratione, anno centefimo ſexageſimo, aſcendit Alexander Antiochi filius, qui cognominatur Nobilis, & occupauit Ptolemaidam. 1. Machab. 10. v. 1. Atque eodem anno annuente eodem Alexandro, induit ſe Ionathas ſtola ſancta, ſeptimo menſe anno centefimo ſexageſimo, in die ſolemni Scenopegia, ibid. verſ. 21. Ergo menſe Tiſtri adueniente, nouus annus ſtylo libri primi, non eſt ortus: ſed adhuc fluebat annus 160. qui ab antecedente Niſan proceſſerat.

9. Poſtremo Ionathas à Tryphione occiſus eſt hyeme, quando erat *mixta valde*. 1. Mach. 13. v. 22. & 23. tum anno 170. cœpit populus numerare annum primum Simonis, quo geſta ſunt ea, quæ ib. à verſu 43. referuntur: menſe autem liar ſequenti, auctor libri primi computat annum 171. regni Græcorum, vti illo cap. 13. narratur ver. 51. *Et intrauerunt in eam* (arcem Ieroſolymitanam) *tertia & vigefima die, ſecundi menſis, anno centefimo ſeptuageſimo primo*. Itaque menſis Niſan nouum annum regni Græcorum aperiebat, iuxta ſupputationem auctoris libri primi Machabæorum, vt clarius apparet exemplis num. 7. & 8. iam relatis.

10. *Aduertendum ſecundò*. ab auctore libri poſterioris Machabæorum, annos Græcorum à menſe ſeptimo, (aut ſaltem ab autumno) inchoari, nimirum ſex menſibus tardius, quam in libro priore autentico ſupputentur. Quo fit, vt illa, quæ ab initio primi menſis, vſque ad finem ſexti geſta ſunt, & liber prior, v. g. ad annum 150. refert, auctor libri poſterioris anno 149. adſcribat: à menſe verò Tiſtri incluſiue, vſque ad ſequentem Niſan excluſiue, vnus idemque ſit, annorum computus in vtriuſque Libri Machabæorum auctoriſus. Eodem modo annum illum 149. quo Eupator venit & obſedit Ieroſolymam 2. Mach. 13. v. 1. auctor iſtius libri inchoabat à menſe Tiſtri anno ante Chriſtum 164. & vſque ad autumnum anni 163. porrigebat, ita vt pari paſſu, annus ſabbaticus, & 149. regni Græcorum procederent ex computatione lib. 2. At verò auctor libri primi, ſex menſibus citius incipiebat annum illum 149. Itaque æſtate anni ante Chriſtum 163. liber primus numerabat annum 150. regni Græcorum à menſe Niſan inchoatum: liber autem ſecundus tota illa æſtate in anno 149. perſiſtebat, & autumno demum adueniente ad annum 150. gradum fecit. Neque verò mirum cuiſpiam videatur, quod vnus idemque annus diuerſa quandoque habeat exordia: nam Indictiones olim ſtylo Cæſareo à die 24. Septembris; ſtylo autem Pontificio à ſequenti Ianuario initium ſimebant. Iudæi annos Chriſti accerſunt ab autumno; nos autem Chriſtiani à Ianuario ſequenti auſpicamur. Ex. ca. Iudæi corrente anno Domini 1635. (vt nos computamus) die 13. Septembris Gregoriani nouum annum aperiuunt,

*Initiū anni Græcorū iuxta auctorem 2. Machab.*

*Vni eisdemq; anno diuerſa nunquam conueniunt exordia.*

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A 14  
17

*Peculiaris  
difficultas.*

quem ipsi 1636. ære Christianorum, siue fidei Nazæorum indigunt.  
11. Est tamen peculiaris difficultas, de anno illo 148. qui legitur  
stola regis Eupatoris ad Iudæos, 2. Mach. 11. v. 33. & epistola Romanorum  
eisdem v. 38. Etenim annus Græcorum 149. quo Antiochum Epiphanem  
terijss: scribit sacer auctor libri primi Machabæorum inijctis mensibus  
ante Christum 164. quomodo igitur die 15. mensis Xanthici, qui non  
aberat à mense Nisan Eupator post sui parentis interitum, tam cito  
scripserit ad Iudæos? Imò ex cap. 6. libri primi, istæ literæ datæ videtur  
nem anni sabbatici, labente anno ante Christum 163. quo ortus est annus  
corum 150. Siquidem copix Eupatoris in Iudæam grassata: hæc anno  
cem illam anno isto 148. ab Eupatore confirmatam.

12. Respondebunt fortè nonnulli æram Græcorum positam  
anno ante Christi epocham 311. ac proinde annum 148. regni Græcorum  
ijss: anno ante Christum 163. & existisse post datas ab Eupatore literas ad  
Iudæos. Verùm alibi probatum est, æram regni Græcorum computatione  
tatione, ab anno 312. ante vulgarem Christi epocham prodire, vnde  
exempla suis locis proposita demonstrant.

13. Nonnulli, vt Keplerus epocham regni Græcorum vno anno  
nunt epochæ Seleucidarum, & asserunt literas Eupatoris, ac Romanorum  
bro 2. Mach. relatas, notari anno Seleucidum 148. non contra æram regni  
Græcorum, Verum hæc pro arbitrio excogitata sunt, & falso  
fundamento, quod nimirum vna duntaxat vice Eupator cum Iudæis  
inierit, & quidem anno sabbatico 14. Alij vt Serarius & Tornelius, asserunt  
tur æram Græcorum, & Seleucidarum esse vnam eandemque: non tam  
lique ab eodem principio deductam, sed communi supputatione vni  
citius inchoari, quàm apud Syros & Chaldæos. Equidem non ab eo  
eandemque æram à diuersis quandoque principijs deducti. Nam  
conditæ Capitolina vno anno sequitur computationem Varronianam  
Monarchiæ Græcorum nunc à 330. nunc à 331. anno ante Christum  
selet. Æra Monarchiæ Romanorum, modo à morte Antonij & Cleopæ  
modò ab Actiaca victoria anno præcedenti parra deducitur: hoc tamen  
non existimo id asserendum esse. Nam inter Eupatorem & Iudæos  
sancta fuit anno Græcorum 148. ac rursus 149. aut fortè incunte 149.  
bri 2. Machabæorum, vt bene aduertit Petauus lib. 10. c. 43. De præcedenti  
gitur lib. 2. cap. 11. de posteriori lib. 1. c. 7. v. 55. vsque ad 61. & lib. 2. c. 11. v. 11.

*Lysias &  
Eupator  
pacem cū  
Iudæis di-  
uersis tē-  
poribus  
composue-  
runt.*

15. Quod autem Lysias & Eupator cum Iudæis pacem diuersis  
ribus composuerint docent Petauus, l. c. Serarius cap. 11. sub finem, &  
tionide lib. 3. cap. 14. & 20. Quod ipsum varijs è S. Scripturæ indicij

hendimus. *Primo*, ante pacem prius factam Lysias Iudæam intuaferat, congregatis octoginta millibus & equitatu vniuerso. 2. Machab. 11. v. 2. *Secundo*, ante eandem pacem Iudæi irruentes in hostes prostrauerunt ex eis, vnde decim millia peditum, & equitum mille sexcentos. ib. v. 11. *Tertio*, causa huius pacis sancienda indicatur vers. 13. Lysias enim ista clade commotus, & intelligens inuictos esse Iudæos, omnipotentis Dei auxilio nitentes pacem & regis amicitiam obtulit illis. *Quarto*, tunc Eupator aberat à castris, quibus Iudæi infestabantur, vt indicat versiculus 22. vbi describitur epistola regis Eupatoris ad Lysiam, & his factis pactionibus, Lysias pergebat ad Regem. cap. 12. v. 1. Iudæi verò agricultura operam dabant. At verò ante pacem altera vice conciliatam, in primis, non solus Lysias, sed etiam rex Eupator suscepit expeditionem in Iudæos, vt patet ex 1. Mach. 6. secum habens centum millia peditum, & viginti millia equitum &c. v. 30. idque anno centesimo quinquagesimo epochæ prioris libri, v. 20. epochæ verò posterioris centesimo quadragesimo nono. 2. Mach. 13. v. 1. *Secundo*, ante eandem pacem, Rex è suo exercitu amisit sexcentos viros, li. 1. c. 6. v. 42. & alia vice quatuor millia cum maximo elephantorum numero, li. 2. c. 13. v. 15. ac tandem commisit cum Iudæa, superatus est. ib. v. 23. *Tertio*, causa cum Iudæis paciscendi Eupatori fuit, quod cognouisset rebellasse Philippum Antiochia, vt illo v. 23. narratur. *Quarto*, rex Eupator præfens aderat, vt ex locis iam recensitis constat, qui hac pace constituta, periurus Ierosolymis discessit festinanter, & reuersus est Antiochiam &c. 1. Mach. 6. ver. 65. Denique prior pax facta & confirmata fuit Xanthico mense. 2. Mach. 11. ver. 33. qui non multum ab Nisan, vel Iiar distabat: posterior autem inita est, remotius ab anni sacri exordio, quando quidem anno prioris æræ 150. à Nisan iam inchoato Iudas arcem Ierusalem obsedit. 1. Mach. 6. v. 20. cuius rei nuncium cum Eupator accepisset, collegit copias etiam de regnis alijs & de insulis maritimis, easque per Idumæam duxit ad Bethsuram, & pugnaverunt dies multos. ver. 29. & 31. Quam ad rem spectat illud lib. 2. cap. 13. v. 18. sed rex accepto gustu audacia Iudæorum, arte difficultatem locorum tentabat, & Bethsuræ, quæ erat presidium Iudæorum munitum castra admouebat, sed fugabatur, impingebat, minorabatur. His autem qui intus erant Iudas necessaria mittebat. Ex quibus intelligimus, haud exiguum temporis spatium ad Bethsuram fuisse decursum. Qua tandem per deditonem accepta, Eupator mouit ad montem Sion, vbi ipse & Iudæi pugnarunt dies multos, lib. 1. cap. 6. v. 52. Hæc itaque spectant non ad eam pacem quæ confirmata est mensis Xanthici die decima quinta, anno Græcorum 148. posterioris computationis, antequam iniret annus sabbaticus; sed ad aliam quæ facta est anno sequenti Iuliano, adulta iam vel finita æstate anni ante Chr. 163. corrente anno Græcorum 150. ex calculatione libri prioris, desinente vellea & sabbatico Iudæorum, & centesimo quadragesimo nono æræ posterioris.



P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17 a

In litteris  
Rom. &  
Eupatoris  
2. Mach.  
non sunt  
intelligendi  
anni æra  
Dionysii  
Machematiæ,

Cur alij in  
his ratio-  
nibus hal-  
luciantur

16. Nec est quod arbitreris, in epistolis Romanorum & Eupatoris Mach. intelligendos esse annos æra Dionysii Mathematici, quos secundum Chaldaeos nominant. Hæc enim æra apud Ptolemaem ante Idibus Octobris anno ante Christum 311. hæc vero epistola scripta ante Christi epocham 164. circa Aprilem, antequam annus 148. in annum proximè sequenti aperiretur.

17. Aduertendum hic vltimo, à nonnullis, vt Tornello & Salano annorum regni Græcorum, Sabbaticorum, non fuisse legitime constitutas: ac proinde mirum non esse, quod in rationibus, quæ ad Machæos pertinent, hallucinantur. Vide Petauium lib. 10. cap. 43. contra Scaligerum eruditè disputantem. Et hæc quidem, quælibet opinio delibamus, accommodatè ad communem SS. Patrum & Concl. computationem: quia tamen in hisce libris peculiare occurrebant diffinitas eas hic potius, quam alibi exhauriendas esse putauit.

QVÆSTIO II.

Quanam ratione, dies & menses Hebræi hisce libris notati, ad dies & menses Romanos stylo Juliano reuocentur.

Quis fuerit  
primus  
mensis  
Hebræis

1. QVORUNDAM opinio est, Hebræis olim eum mensem fuisse primarium cuius luna decima quarta propius ad æquinoctium reuertebatur; siue hæc luna 14. ante, siue post æquinoctium affluisse sole. Iamque sequi methodum apud Iudæos à multis retro sæculis usitatum, vt Machabæorum temporibus accommodare, ita vt mensium ille primus featur, cuius luna 14. vel in ipsum æquinoctij verni diem incurrit, vt sequitur, morali per cyclos supputatione ex Romano Calendario sumpta.

2. Annis porro centum æram Christi immediate præcedentibus Calendarium Iulianum, biduo formam Gregorianam præuertebat, ab anno 101. vsque ad 201. diastema Calendariorum erat trium dierum, vt dicitur in Eccl. cap. 11. Cum igitur ex institutione Gregoriana æquinoctium ad Idibus Martij fixum sit; idem æquinoctium fluente centuria annorum qui ab anno 101. vsque ad 201. Christi epocham antecederent, ad 24. eiusdem Martij diei uocari potest. Quo posito, epacta cuiuslibet anni in Calendario Romano die 11. Martij, vsque ad 8. Aprilis inclusiuè, non procul à b initio mensis abfuerit. v. gr. Epacta 24. quando erat in vsu indicabat Neomeniam Martij incidere in vel circa diem 5. Aprilis. Epacta 23, circa 6. eiusdem epacta 22.

septimam, subaudi annis 100. æram Christi antecedentibus ab anno 201. vsque 101. Fateor tamen hanc rationem non esse tam certam, quin vno, altero-ue die, ab initijs mensium distare possint epactæ: sed mihi sic vsus est, tibi vt opus factu. facc. Certius initia mensium Iudaicorum non attingunt, qui ad calculos Astronomicos Hebræorum Neomenias rigida computatione volunt reuocare: tum quia tempore Machabæorum cyclis utebantur Iudæi, tum quia dubium est, vtrum tunc mensis primus, tertius, quintus, &c. pleni fuerint, an caui: tum quia fortè noneodem modo tunc Iudæi utebantur mense emboly- mo, quo iam vtimur. Nam v.g. anno Dom. 1636, illi Pascha celebrarunt 20. Aprilis Gregoriani; nos 23. Martij.

3. Qua ratione, dato certo aliquo anno regni Græcorum, inueniatur annus ante Christum illi congruens, quæst. præcedenti, declaratum est: si nimirum annus ille Græcorum subtrahatur à 312. Habito anno ante Christum, quæraturs aureus numerus siue cyclus Lunæ isti anno conueniens, idque beneficio tabellæ cycli Lunæ, quæ tradita est comp. Eccl. cap. 2. tum in sequenti laterculo epacta legitima sub cyclo Lunæ comparebit. Quandocumque enim intra 312. annos ante æram Christi currit cyclus Lunæ 1. epacta est 6. currente cyclo Lunæ 2. epacta est 17. & sic de cæteris, vt hic notatum vides.

Aureus Num.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Epacta	6.	17.	28.	9.	20.	1.	12.	23.	4.	15.	26.	7.	18.	29.
Aureus Num.	15.	16.	17.	18.	19.									
Epacta.	10.	21.	2.	13.	24.									

4. Ferias hebdomadarias deprehendes ex tabella cycli Solis, in Comp. cap. 3. explicata. Epactas verò ex Aureo numero elicueris, eo artificio quod est traditum in eodem. cap. 9. & Tract. de Olympiad. q. 9. Si mora breviori epactas venari cupis, assume tabellas ad finem libri Nehemiz adiectas, quæ absque aurei numeri subsidio, epactas vltra 4000. annorum ante æram Christi representant. Denique si placuerit, aspice tabulam sequentem, quæ accuratè subijcit oculis cyclos Solis & Lunæ, literasque Dominicales & Epactas, ab anno Græcorum 145. vsque ad 179. inclusiuè: anni verò sacri initium civili duntaxat calculo ponit, v.g. annus regni Græcorum 145. ex supputatione lib. 1. Machab. iniit ad principium mensis Nisan, anno ante Chr. 168. quo sine vlla dubitatione currebat cyclus Lunæ 5. Solis 10. lit. Dom. b. probabili autem doctrina Epacta erat 20. quæ indicat caput anni sacri, siue initium Nisan tunc incidisse in vel prope diem 11. Martij, si forma anni Iuliani ad ea tem-

Machab.

bbb

pora

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17 a

pora restitatur, nisi forte in sequentem mensem distulerint vicium accedebam.

5. Pari modo, nullum penitus dubium est, quin anno ante Christum sit cyclus Lunæ 6. Solis 11. lit. Dom. A. quando Epacta 1. commode obibat annum sacrum aperiri circiter 30. Martij sequentium annorum, quæ bula sequenti continentur, eadem penitus est ratio.

Regni Graecor.	Ante Chr.	Cycli Luna.	Epacta.	Cycli Solis.	Litera Domi- nic.	Caput anni sacri
145	168	5	20	10	b	11. Martij
146	167	6	1	11	A	30. Martij
147	166	7	12	12	g	19. Martij
148	165	8	23	13	f e	6. Aprilis
149	164	9	4	14	d	27. Martij
150	163	10	15	15	e	16. Martij
151	162	11	26	16	b	4. Aprilis
152	161	12	7	17	A g	24. Martij
153	160	13	18	18	f	13. Martij
154	159	14	29	19	e	1. Aprilis
155	158	15	10	20	d	21. Martij
156	157	16	21	21	c b	8. Aprilis
157	156	17	2	22	A	29. Martij
158	155	18	13	23	g	18. Martij
159	154	19	24	24	f	9. Aprilis
160	153	1	6	25	e d	25. Martij
161	152	2	17	26	c	14. Martij
162	151	3	28	27	b	2. Aprilis
163	150	4	9	28	A	22. Martij
164	149	5	20	1	g f	11. Martij
165	148	6	1	2	e	30. Martij

Regni Gra- cor.	Ante Chr.	Cycli Luna.	Epa- sta.	Cycli Solis.	Litera Domi- nic.	Caput anni sacri circa
166	147	7	12	3	d	19. Mart.
167	146	8	23	4	c	6. April.
168	145	9	4	5	b A	27. Mart.
169	144	10	15	6	g	16. Mart.
170	143	11	26	7	f	4. April.
171	142	12	7	8	e	24. Mart.
172	141	13	18	9	d c	13. Mart.
173	140	14	29	10	b	1. April.
174	139	15	10	11	a	21. Mart.
175	138	16	21	12	g	5. April.
176	137	17	2	13	f e	29. Mart.
177	136	18	13	14	d	18. Mart.
178	135	19	24	15	c	9. April.
179	134	1	6	16	b	25. Mart.

Hæc Tabella spectat ad q. 2. in libros Machabeorum.

Q V Æ S T I O III.

De successione regum Ægypti, à morte Alexandri  
M. usque ad interitum Cleopatra.

1. Ptolemæus Lagi F. quadraginta annos sibi vindicat, ex sententiâ Eusebij, Iulij Tolet. Nicephori Const. Freculphi, Adonis, Bedæ, Mariani Scoti, Chronici Alexand. Vincentij, Honorij, Schaffnaburgensis, Gordoni, Cornelij, Petauij : quibus assentitur Funecius. At verò Ptolemæus in Canone ei solum 29. adscribit: quem sequitur Torniellus. Ex sententia Saliani, ad annum mund. 3730. numer. 39. primus annus Ptolemæi magna ex parte, cum vltimo Alexandri Magni concurrat, & postremus incidit in primum Philadelphi, ac proinde dici potest, & 40. & 38. annos Ægyptijs præ-

Ptolem.  
Lagi F.  
quor. an-  
nos sibi  
vindicat

bbb 2

præ-

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17 a

præfuisse, computatis scilicet vel exclusis extremis. Hi anni à morte Alexan-  
purantur, quamvis Ptolemæus Lagi non nisi 17. circiter annis post  
Alexandri regios sibi titulos adsciuerit. Vnde patet eos solido tractari  
carere, qui volunt omnes æras ab eo præcisè anno erigere, quo ge-  
lud, quod æræ cuiuslibet nomen dedit. v.g. qui volunt Christum nasci  
primo vulgaris æræ Christianæ. Sic æra Seleucidarum vsitata, ex  
supputatione, profluit ab anno ante Christum 312. & dicitur etiam  
Alexandri, licet anno illo, neque mortuus sit Alexander, neque fuerit  
cui sibi regium nomen adsciuerit. Omnibus autem consideratis ab  
Alexandri, vsque ad obitum Ptolemæi Lagidæ annos 40. enumerato,  
anno ante Christum 374. vsque ad 284.

Non ab eo  
præcisè  
anno ori-  
genda sunt  
æræ, quo  
res gesta  
est quæ æræ  
nomen  
dedit.

Tempus  
regni Pto-  
lemæi Phi-  
ladelphii.

Diuisio  
temporis  
pro utroque  
Rege.

3. Anni  
regni Pto-  
lemæi E-  
uergetis.

2. Ptolemæus Philadelphus rex II. Egypti, annos 18. regnauit  
Ptolemæo & alijs auctoribus iam recensitis, excepto Tornello, qui  
illi 39. cuius rationibus subscribere videtur Sallianus dum anno  
Christi 285. signat mortem Ptolemæi Lagidæ, & anno eadem  
ait mortuo Philadelpho successisse Euergetem. Addit Funectum  
phum duos annos regnasse cum parente, tum 36. vniuersè 38. idque  
toritate Iustini & Orosij, qui scribunt hunc regem à suo patre con-  
magno Egyptiorum applausu, & Ptolemæi obseruatione lib. 10. cap. 4.  
annum 13. Philadelphii, patrem facit quadringentesimo septingentesimo  
Nabonassar.

3. Philadelphum cum patre regnasse, fidem abundè faciunt  
de re consensus: at verò si Ptolemæo Lagi 40. annos impuremus, alio  
remanebunt Philadelpho. Illa autem obseruatio Timotheus apud  
mæum, qua Venus anno 13. Philadelphii, die 17. Messori, se quærit in  
to Virginis gradu, scrup. 10. est deprehensa, illa, inquam, obseruatio  
indicat, quam annum 13. Philadelphii concurrisse cum anno ante Christum  
quo die 12. Octobris Venus illam Zodiaci partem decurtebat. Hinc  
te Christum 272. si 12. præcedentes annos Philadelphii addideris, reper-  
lius imperij exordium anno ante æram Christi 284. vel forte præcedens  
ut annus 13. Philadelphii, vel inierit, vel exierit, cum illo anno 272.  
Petauus 4. Rationarij 18. Ego ne longior sim, ex æquo & bono Pto-  
Lagidæ tribuo annos 40. tum eo mortuo 124. Olymp. anno 1. auctore  
esse Philadelpho 37. Chronologic. quibus parenti superstes fuit. Hinc  
annorum initium ad annum ante Christum 284. finem ad 247. conuenit.

4. Philadelpho successit Ptolemæus Euergetes à Lagida reuocatus  
gypti, cuius regno Ptolemæus, Nicephorus Constan. & Sethus 13. annos  
peritiunt, ego cum Salliano, Petauio, & reliquis auctoribus initio

stionis relatis, enumero 26. eosque auspicio ab anno ante Christum 247. & usque ad 221. deduco. Intra quod spatium annorum, ea contigerunt, quæ de Evergete per Daniele prædicta fuerant.

5. Inter reges Ægypti quarto loco Evergetem excepit suus filius Ptol. Philopator, siue Eupator, per annos 17. Ita omnes iam laudati. Est error apud Caluissium ad annum mun. 3729. vbi 9. tantum anni Philopatori tribuuntur. Eius enthronismum refero ad annum ante Christi æram 221. obitum ad 204.

6. Quintus regum in Ægypto fuit Ptolemæus Epiphanes, cui plerique auctores 24. annos adscribunt. Torriellus Petauius, Temporarius, Capellus, arbitratur vltimum non fuisse Chronologicum, quam supputationem sequor, & Epiphanem imperasse autumo, ab anno ante Christum 204. usque ad 181.

7. Sextus à morte Alexandri, rex in Ægypto fuit Ptolemæus Philometor annos 35. omnium prædictorum auctorum calculis excepto Saliano, qui 34. ei tribuit. Hos 35. annos deriuo ab anno ante Christum 181. usque ad 146. Ptolemæus lib. 6. cap. 5. narrat eclipsin lunarem fuisse anno 7. Philometoris, Nabonassari 574. die 27. Phamenoth, sequente 18. nempe anno ante Christum 174. nocte, quæ inter vltimam Aprilis & primam Maij intercessit. Quod ad nostram Chronologiam apprimè quadrat: eam verò infallibili veritate confirmat liber 1. Mach. cap. 11. v. 18. & 19. vbi Philometor rex Ægypti & Alexander Syriæ eodem tempore mortui dicuntur, & Alexandro successisse Demetrius anno 167. regni Græcorum, hoc est, ante æram Christi 146. Nec est dubium, quin Physcon Philometori absque interregno successerit. Itaque anno illo ante Chr. 146. regnandi & viuendi finem fecit Philometor, & Physcon regnare cœpit.

8. Septimus in hac serie fuit frater Philometoris Evergetes II. cognomento Physcon, annis 29. omnia prænominatorum suffragijs, nisi quod codex Adonis 28. duntaxat expresserit. Regnat itaque ab anno ante Chr. 146. usque ad 117. Quare non assentior Saliano, qui ad annum m. 3909. primordia regni Physconis differt ad annum ante communem æram Christi 145. ratus isto anno iniisse centesimum sexagesimum septimum Græcorum, sed cum Torriello deceptus ex eo, quod putauerint æram regni Græcorum cœpisse anno ante Christi epocham 311. re autem verà cœpisse 312. Vide supra quæst. 1. num. 17.

9. Octauum inter hosce reges locum habuit Ptolemæus Lathurus siue Lathyrius, Physconis filius annos 17. omnium testimonio, si Nicephorum Constan. excipias, qui solum ei 16. annos & 6. menses enumerat, & Ptolemæum, qui in Canone Physconi subrogat Soterem, eique 36. annos imper-

4. Itē Ptol.  
Philopatoris  
siue Eupatoris.

5. Rex Ægypt.  
Ptolemæus Epiphanes  
quot annis  
regnavit.

6. Ptol.  
Philom.

7. Evergetes II.  
cognomento  
Physcon.

8. Ptol. Lathurus  
siue Lathyrius.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17 a

9. *Ptol. Alexand.* tit. Huius Lathuri imperio initium dedit annus ante Christum 90. Nonus à Lagide princeps Lathuro subrogatur Ptolemæus Lathuri frater, annis 10. Ita habent omnium ante memoratorum temporum præterquam Vincentij, qui octo duntaxat annos ponit, & Ptolemæus, qui iam dicebam hunc regem tacitus præterit. Addit Sallianus ad annum 90. id regnum nihil habere certum, semel & iterum repetitum. Ego calculis communioribus vsor, & hoc decennium Alexandri ab anno ante Chr. 100. vsque ad 90. extendo.

*Lathurus evocatus ad regnū.* 11. Lathurus qui Cypro exulabat, ad regnum reuocatus, eorumque per septennium, ut putat Gordonus, sed ex communi sententia eorum completum, ita ut annum 9. delibauerit, ex Adonis computatione, huius anno ante Chr. 90. vsque ad 81.

*Ptol. Auletes.* 12. Lathuro Ptolemæus Auletes per annos 30. substituitur ab Iuliano, Nicephoro, Freculpho, Adone, Beda, Mariano, Fastio, Scapentio, Schafnaburgensi, Honorio, Gordonio, Tornello, Salliano &c. Mai verò Canon, quem sequitur Caluissius, vnde triginta solum regnum

*Tempus ab obitu Lathuri vsque ad regnū Cleopatæ.* & hunc regem Dionysium vocat Epiphanius 31. supputat. Ne huiusmodi calculos præcipitemus, eorum in primis rationes probo, qui ab obitu Lathuri, vsque ad regnum Cleopatæ annos 30. computant. Vnum enim Auletes hoc 30. annorum intervallum debeat nec ne; paucis perquiratur. In hac controuersia, nihil me Ptolemæi monerit aut ceterorum, sed nimis eius calculi cum æra Nabonassari apprimè congruant; in notis tamen regum quos recenset, quandoque dissidere solent, non notabam.

*Tempus Cleopatæ.* 13. Cleopatra, partim cum fratre suo Dionysio, partem sola, ad regnum peruenit ab anno scilicet ante Christum 54. quo ipsa & Antonius interierunt, ut mox patebit.

*Annus mortis Cleopatæ.* 14. Ut autem rationes istæ accuratius digerantur, aduertendum primo Cleopatram vitam defunctam anno 16. Iuliano, ante Christum 30. Olympeo, Licinio Crasso Coss. quibus iniit annus Vrbis 724. & 3. Olympiad. 187. morte Alexandri Magni effluxissent an. 294. quos si ad annum 30. ante Christum addideris exurget annus 324. obitu Alexandri nobilitas. Huiusmodi quem ad numerum si 324. accellerint, confiet annus 718. Nabonassar, quem ultimus Cleopatæ patrem facit anno 494. à morte Alexandri quem ad numerum si 324. accellerint, confiet annus 718. Nabonassar, quem ultimus Cleopatæ, ex Ptolemæi Canone, aliorumque rationibus

*Caluissii error.* 15. Aduertendum secundò, Caluissium sibi non constare, dum ante Christum, ut ipse numerat 28. scribit Lagidas in Ægypto regnasse. Fatetur enim illo anno 28, Cleopatram viuere desisse. Vnde si ante

superiora tempora reuocauit illos annos 294. ad annum ante Christum 323. perueniet: sin autem inclusiue eos annos numerauerit, pertinet ad ann. ante Christum 322. cum tamen disertè asserat Alexandrum extinctum anno ante Christum 321. cyclo Solis 23. Lunæ 2. qui sunt characteres anni ante vulgarem æram Christi 323. Vno igitur anno tardiùs obitum Alexandri, quam oportebat, ut suo loco probatum est, tum aliunde, tum ex Censorino, cuius calculos admittit Caluissius. Habet enim Censorinus anno Iuliano 283. hoc est, æræ Christi 238. inisse annum à morte Alexandri 562.

16. *Aduertendum tertio*, illam multorum supputationem, qua Lathuro proxime subrogatur Auletes, non esse accuratam, ut cum Paulo & Aldo Manut. eruditè docet Petauius libr. 10. cap. 46. Nam teste Appiano de bell. ciuil. lib. 1. Sylla anno suum & Metelli consulatum præcedente, Alexandrum Alexandri filium Agypto, quæ tunc carebat principe regem dedit, quem 19. post die, Alexandrini peremerunt. Sylla autem & Metellus Consulatum gesserunt anno Urbis 674. Igitur anno Urbis 673. Lathuro mortuo Alexander Alexandri 19. diebus successerat. Is erat annus ante æram Christi 81. Rege isto miserè sublato, non confestim Auletes in regio throno resedit, ut docent auctores prænominati ex Suetonio, in Iulio cap. 11. ubi tradit Cæsarem cum AEdilis esset, tentasse per partem Tribunorum, ut sibi Agyptus Plebiscito daretur, nam etiam extraordinarij imperij occasionem, quod Alexandrini regem suum, socium atque amicum à Senatu appellatum expulerant, resque vulgo improbatur. Rex iste non erat Auletes, quia Cæsar AEdilis fuit Aurelio Cotta, & Manlio Torquato Coss. anno Urbis 689. ante Christum 65. At vero Auletes anno demum Urbis 697. ante Chr. 57. Lentulo & Metello Coss. Romam venit profugus. Ille igitur, quem Cæsar volebat restituere non fuit Auletes, sed alius qui inter Alexandrum 19. dierum regem, & Auletem obtinuerat principatum, ad quem Tullius alludere videtur se & Antonio Coss. anno Urbis 691. ante Christum 63. orat. 1. & 2. contra Rullum de Lege Agraria ubi meminit regis cuiusdam, qui Alexandriam, atque adeo totam Agyptum Romanis testamento legasse ferebatur. Id de Aulete dici non potest, quippe tunc regni habenas Alexandriæ moderabatur. De quo ibidem Orator: *Eum, inquit, qui regnum illud teneat hoc tempore, neque genere, neque animo regio esse, inter omnes ferè video conuenire.*

*Lathuro  
nō est pro-  
ximè sub-  
rogandus  
Auletes.*

17. *Aduertendum quarto*, Auletem obiisse anno Urbis 703. tunc enim Calendis Sext. Cælius ad Ciceron. lib. 8. ep. 4. scribit regem Alexandriæ vita functum esse. Hic annuserat ante Chr. 51. Sulpitio & Marcello Coss. ut bene notat Petauius; Caluissius autem perperam hunc annum numerat 702. Urbis conditæ. At verò, cum Alexan. ille, qui Romanos regni hæredes constituisse dicebatur,

*Annus  
mortis  
Auletes.*

NON



P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17 a

non sit mortuus ante annum Urbis 689. quando Casar de eo referre so-  
gitabat; colligimus Auletem 30. annos non regnasse; sed ut terminum  
nempe anno illo Urbis 689. defunctus est: sin autem anno sequenti, dicitur  
Aulete annos 13. ab anno ante Christum 64. vsque ad 51.

Qua rati-  
one La-  
shurii in-  
ter Cle-  
opatram 30.  
anni in-  
terponan-  
tur.

18. Non errant in annorum numero, auctores illi, qui inter Lathum  
Cleopatram 30. annos interponunt, quorum initium capiendum est, ut  
ante Christum 81. finis constituendus anno 51. Inde Cleopatra prima  
fratre, tum solus regnavit annos vniuerse 27. solidos: vicissimum locum  
tigit, non transegit, nimirum ab anno ante Chr. 51. vsque ad 30. Urbis  
pungentissimum vicissimum quartum.

QVÆSTIO IV.

De successione regum Syriae, post mortem Alexan-  
dri Magni.

Seleucus  
Nicanor.

1. **H**OS Principes à potiori parte, & breuitatis causa reges Syriae  
quamuis alijs etiam regionibus imperitarint, quorum prima  
leucus Nicanor, qui in Media, Babylonia, Syria annos 31. commo-  
rum supputatione regnasse scribitur, & vulgo numerari solent, 22.  
post mortem Alexandri completo, licet forte non illo præcise anno 22.  
tulos sibi vendicari, ut nonnulli annotarunt. Hos 32. annos fuisse  
non arbitror, eosque ab anno ante Christum 313. vsque ad 281. perti-  
nere, ac proinde ea omnia, qua de isto Seleuco Daniel cap. 11. narra-  
rat tunc fuere completa. Nam teste Iustino Pyrrhus in Italiam exiit  
Antiocho Sotere, utique iam imperante pecunias accepit. Pyrrhus  
Tarentinis accitus venit in Italiam eo anno, quo acta est Olympias  
valde probabile est, Antiochum Soterem regnum inisse anno 4. Olymp.  
necdum finito, ante Christi æram 281. desinente. Nec multum ab  
Eusebio initium regni Soteris inscribat anno 1. Olymp. 125. hoc  
gi potest de computatione Orientalium, qui novos annos Olymp.  
autumno per prolepsin ordiri solent. Sic absque auctorum discor-  
dantia erit, quod Iustinus tradidit posteritati. Quamquam etiam quæ-  
re possit, Soterem capessuisse imperium, anno ante Christi æram 281.  
Iudicium illius Olymp. 125. & Seleucum illuc vsque regnum obtinisse.

Antiochus  
Soter.

2. Secundo loco in hac serie imperat Antiochus Soter Seleuci  
filius annos 19. omnium ut puto auctorum consensu, tempore ante  
Christum 281. desinente vsque ad 262. iuxta dicta §. precedenti.

Olymp. 130. quæ de illo Daniel prædixerat, vera fuisse comprobavit euentus. Addit Salius ad ann. m. 3792. num. 1. vnum reperiri, qui verbo annos 20. tribuat Soteri.

3. Antiochus II. *Θεός*, Soteris filius, tertius à Seleuco I. succedit in imperium anno 3. Olymp. 129. tenerque principatum annos 15. nimirum ab anno ante Christum 262. vsque ad 247.

*Antiochus  
II. Θεός.*

4. Rex IV. in Syria fuit Seleucus II. Callinicus *θεοῦ* filius, annis 20. vt habet Eusebius, cui assentiuntur Torniellus, Gordonus, Samerius, Petauus, Salius, qui plures in hac sententiam recenset. Hi 20. anni mihi ab anno ante Christum 247. vsque ad 227. profluxisse videntur.

*Seleuc. II.  
Callinic.*

5. Quintus regum Syria numeratur Seleucus Ceraunus Callinici filius, cui Appianus biennium tribuit: Sanctus autem Hieronymus, quem sequuntur Torniellus, Salius & alij plerique censent eum anno sui principatus tertio obiisse. Consentit Petauus lib. 10. de Doct. Temp. cap. 4. lib. 13. in Tabulis, & lib. 5. Rationarij, c. 3. vbi ait Seleucum Callinicum anno regni 20. mortuum, Ceraunum tribus annis imperasse, regnum iniisse anno 2. Olymp. 138. ac primo sequentis mortuum esse. Regnavit igitur ab anno ante Christ. 227. vsque ad 224.

*Seleucus  
Ceraunus.*

6. Sextum ordine regem Asiae & Syriae Antiochum Magnum fratrem Cerauni, filium Callinici, occiso in Phrygia Cerauno, exercitus ad regnum vocat, anno, vt Petauus in tabulis notat, ante Christi æram 224. sub initium Olymp. 139. & ex eiusdem Petauij, Tornielli, & quorundam aliorum computatione anni 36. adscribuntur. Salius autem, cum Polybio, Appiano, Sulpitio, annum etiam sequentem, hoc est, 37. illi attribuit: *idque*, inquit, T. Liuij historia lib. 38. aperte demonstrat, & Eusebij quoque Chronologia postulat, qui Seleucum huius filium post sequentem annum in regno collocat Olymp. 148. secundo. Ego cum Petauo opinor Antiochum Magnum regnare cœpisse anno ante Christi epocham 224. in quem incidit Olympias illa 139. regno simul & vita miserè spoliatum anno ante eandem epocham 187. Olymp. 148. secundo, eique annos 37. ennumero, cum Appiano, Salius & cæteris iam citatis. Fortè aliquid anno 37. defuit, & eam ob rem, à quibusdam Scriptoribus fuit prætermissus, vel Philopatori adscriptus.

*Antiochus  
Magnus.*

7. Septimus rex in serie Seleucidarum, Seleucus IV. Philopator Antiochi Magni filius, regnum adipiscitur anno ante Christum 187. regnatque annos solidos 11. nempe vsque ad annum ante Chr. 179. Consentit Petauus in tabulis, vbi ait eum regnasse annos 11. & menses aliquot. Si Antiocho M. 36. anni duntaxat supputentur, 12. Philopatori sunt tribuendi.

*Seleus. 4.  
Philopator.*

8. Antiochus IV. cognomento Epiphanes, frater Philopatoris, Antiochi Magni

*Ant. IV.  
Epiphanes*

*Machab.*

ccc

Magni

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17 a

Magni filius, euadit octauus rex Syriæ anno Græcorum 137. vt testatur I. Mach. 1. v. 11. ante Chr. 176. Olymp. 151. primo, vt bene in tabula  
tat Petauius, cui assentitur Caluissius, de anno illo 176. Exerrat autem  
hil ij, qui anno demum 2. vel 3. prædictæ Olymp. Epiphaniem ad regnum  
tant euectum, Interiit autem anno Græcorum 149. vt traditur I. Mach.  
v. 16. ante communem æram Christianorum 164. Sic ad 12. annum huius  
patus peruenit. Vide tabulas sequentes, & notas in loca Scripturæ in  
gata.

Antioch. V.  
Eupator.

9. Antiochus V. Eupator filius Epiphaniis nono loco inter Seleucos  
princeps, regni sui exordium præclara temporis nota signatum habet. I. Mach.  
6. v. 16. & mortuus est sibi Antiochus rex, anno 149. Et cognouit Lyfian, quoniam  
est rex, & constituit regnare Antiochum filium eius, quem nutritus adolefcentem  
cauit nomen eius Eupator. Itaque regio sceptro manum ad mouet Eupator  
ante Chr. 164. quo iniit ille 149. Græcorum, vt liquet ex dictis q. 1. & hinc  
transacto vita defungitur, anno ante Chr. 162.

Demetr.  
Soter.

10. Decimus rex Syriæ, Demetrius Soter Seleuci Philopatoris filius  
gubernacula cepit anno Græcorum 151. vt testatur lib. 1. Mach. c. 7. initio, hinc  
bis: Anno centesimo quinquagesimo primo, exijt Demetrius Seleuci filius ab Priam  
ascendit cum paucis viris, in ciuitatem maritimum, & regnauit illic. Hoc genus  
no ante Chr. 162. quo cœpit 3. Olymp. 153. Regni habenas tractas antea  
tradit Iosephus: scilicet vsque ad annum ante Christ. 151. quo occidit, &  
lãm fiet ex ijs, quæ iam de Alexandro in medium proferebantur.

Alexand.  
Bala.

11. Vndecimus post obitum Alexandri M. Alexander Bala, qui de  
Syriæ regnum inuasit, siue Asiæ, anno ante Chr. 153. Siquidem anno  
sexagesimo (subaudi Græcorum) ascendit Alexander Antiochi filius, qui  
tus est Nobilis, & occupauit Ptolemaidam, & receperunt eum, & regnauit illic.  
10. v. 1. Imo eodem anno vestem Sacerdotalem concessit Ionathæ, quæ  
sto Scenopegiæ vsus est. ib. v. 21. At verò per duos circiter annos, ipse  
der cum Demetrio diuicauit de imperio, nempe vsque ad finem anni  
161. aut initium 162. quando perempto Demetrio, Alexander vocatus  
Cleopatram filiam regis Ægypti, vt indicatur illo cap. 10. v. 12. & 17. Quæ  
nim victoria de Demetrio, haud diu præcesserit Alexandri & Cleopatra  
prias sacra insinuat historia, dum refert, simul & istam victoriam Ptolema  
significatam, & petitem regiæ puellæ connubiū, per Legatos Alexandri  
circa duplex initium regnandi potest Alexandro consignari: alterum  
Græc. 160. viuentem adhuc Demetrio; alterum sub initium anni 162. Demetrio  
è viuis sublato. A priore exordio regnauit annos 7. nimirum ab anno ante  
153. vsq; ad 146. à posteriore, quinquennium, ab anno ante Chr. 151. ad 146.

Demet. II.  
Nicator.

12. Demetrius II. Nicator, Demetrii Soteris filius XII. rex Syriæ anno 165. aspirans ad paternum imperium, venit à Creta in terra patrum suorum. i. Mach. 10. v. 67. sed per biennium circiter ei restitit Alexander Bala, quo capite truncato, regnavit Demetrius anno 167. i. Mach. 11. vetl. 19. hoc est; anno ante Ch. 146. In eundem porro annum incidit mors Alexandri Balæ, & Ptolemæi Philometoris, quia eodem tempore ambos violenta morte sublato constat ex illo c. 11. v. 18. Vnde colligimus primo, eodem anno Physconem in Ægypto Philometori successisse, quo Demetrius Alexandro, anno inquam 146. ante Christum. Hic imperat quinquennium, vsque ad annum 141. quo captivus apud Persas esse cœpit. Colligimus secundo, codicem Eusebij vitiosum esse, dum huic Demetrio annos tres duntaxat inscribit antequam à Phraate caperetur.

13. Regnante adhuc Demetrio, & Tryphone cum eo bellum gerente, Antiochus Alexandri Balæ filius aliquanto tempore regis titulus ornatus fuit: sed haud multo post, ab ipso Tryphone sublatus, Demetrio imperium suum propugnante: proinde tempus quo Antiochus Alexandri XIII. à Seleuco regnavit, absorbetur in annis, quibus Demetrius detinuit principatum.

Antiochi  
(filij Alex-  
andri  
Balæ) bre-  
ve impe-  
rium.

14. Diodorus, qui & Tryphon dictus, loco 14. regnavit, seu potius tyrannū egit, triennio, ut refert Iosephus, qui lib. 13. Antiq. c. 9. scribit, Tryphonem non prius inuasisse regnū, quem Demetrius teneretur captivus, adeo ut ex isto Demetrii casu Tryphon occasionem arripuerit Antiochum occidendi, eiusq; regnum vsurpandi. Iosephum in hac Chronologia sequitur Petavius li. 10. c. 45. Sunt autem alij qui cœsent Tryphonem citius regno manum adiecisse, Antiocho neci dato, ut Torniell, ad an. m. 3912. & Salianus ad eundem annum num. 24. & suam opinionem adstruunt ex i. Mach. 13. v. 31. vbi, cum sacer textus cœpisset a cœta Simonis representare, hæc inserit: Tryphon autem cum iter faceret, cum Antiocho rege adolescente, dolo occidit eum. Et regnavit loco eius, & imposuit sibi diademata Asia, & fecit plagam magnam in terra: cum regreditur ad narrationem rerum à Simone gestarum, anno 170. regni Græcor. quando Simon Machabæus elegit viros, & misit ad Demetrium regem, ut faceret remissionem regioni, quia acius omnes Tryphonis, per surreptionem fuerant gesti. ibid. v. 34. Annuit optatis Demetrius, & Iudæam à tributis liberam esse iussit: atque ita anno 170. ablatum est iugum gentiū ab Israel. v. 41. Deinde Demetrio & Tryphone, de regni corona inter se certantibus, Simon Gazam deditioe accepit, præsidium quod erat in arce Ierusalem, eiecit inde, & mundavit arcem à contaminationibus, & intrauerunt in eam, tertia & vigesima die. secundi mensis, anno 171. v. 51. Anno autem 172. regni Græcor. Demetrius movit in Mediam, ad contrahenda sibi auxilia, ut expugnaret Tryphonem. i. Machab. 14. v. 1. Itaque cædes Antiochi Balæ filij, præcessit Demetrii in Mediam profæctionem parte anni 170. Græcorum, & toto 171.

Diodorus;  
qui &  
Tryphon.



suam Regiam reuertitur, ac iterum paucis annis imperat. Sequentes Asiae ac Syriae reges, post Machabæorum tempora vixerunt: idcirco eos missos facio, quia ad sacrarum literarum intelligentiam, non multum refert, accuratius eorum annos indagare. Vide tabulas expansas, in quibus sicut & hac atque præcedente quæstione, si quandoque vnius anni parachronismum iueneris, dabis veniam meæ oscitantia, & calculos tuos subtilius dispones.

## QVÆSTIO V.

*De Mathathia & filijs eius Machabæis.*

1. **T**Orniellus ad annum m. 3887. num. ii. & Salianus ad ann. 3888. num. io. censent ea, quæ de Mathathia referuntur, fieri cœpisse sub finem anni Græcorum 145. nempe cum iussu Antiochi, idolum altari Dei fuisset impositum die 15. Casleu, & templum profanatum die 25. eiusdem, vt refertur 1. Machab. i. vers. 57. & 62. Quod neque certum est, neque improbabile. Ego initium principatus illius, refero ad annum illum 145. regni Græcorum, ante Christum 168. finem & mortem, ad annum sequentem, qui erat ante æram Christi 167. Vtrum anno integro Ducis officio functus fuerit, mox inquiram.

*Initium principatus Mathathia.*

2. Iudas Machabæus ex quorundam opinione, suscepit principatum anno 147. regni Græcorum circiter ineunte, Olymp. 153. quarto imminente, & præfuisse 5. annos Chronologicos. Est Tornielli in Annalibus & Tabulis. De anno illo 147. probat suam opinionem: quia Mathathias principis munere fungi cœpit & sanctam legem propugnare, circa vel post mensem nonum anni 145. Græcorum, annumque integrum Ducem egit: ac proinde Iudas non nisi anno Græc. 146. quasi elapso, ad populi gubernationem accessisse videtur. Cum enim facer historicus lib. i. cap. i. narrasset Tyranni rabiem, & sacrilegam templi violationem, subiungit cap. 2. *In diebus illis surrexit Mathathias &c.* Iosephus autem lib. 12. Antiq. cap. 8. disertè tradit, eum exacto sui principatus anno, mortuum esse. Quod ad initium principatus Iudæ attinet Torniello subscribit Salianus.

*Tempus principatus Iudæ Machabæi.*

3. Hæc tamen certa non sunt, potuit enim auctor lib. i. Machabæorum vti prolepsi, & ea prius expedire, quæ in communi ad persecutionem ab Antiocho excitaram spectant, quàm ad Mathathia heroica facta descenderet. Esto sæuiente quidem illa tempestate, sed templo necdum profanato, Mathathias Tyranni conatibus cœperit oblistere. Quem sensum commodè recipiunt illa verba: *In diebus illis*, quasi dicatur: sub idem fere tempus, quo furor Epiphanis

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17<sup>a</sup>

piphanis modo narrato, in Israelitas grassabatur. Aliud forer si fuerit ceteri  
beret: post dies illos. Ad Iosephi testimonium bene responderet Salius, con-  
liud nolle, quam vno duntaxat anno Mathathiam principatum duntaxat  
vtrum autem annus ille completus fuerit, nec ne; aliunde quam ex Iosephi  
dagandum. In textu Græco, nihil de anno integro habetur, sed tantum  
præfuisse *Evva vrdy*, vnum annum.

4. Equidem cum ea complector animo, quæ sub Iuda contigisse anno  
cap. 3. & 4. libri primi, autumo bonam partem anni 146. & eorum 147. an-  
se, antequam Lysias anno 148. cum 60000. peditum Iudæam invaderet.  
dam proinde inijsse principatum circa annum 2. Olymp. 133. Hæc enim  
146. Græcorum, & administrasse sex circiter annos, nempe vltimo ad ante  
regni Græcorum 152. ab anno ante æram Christi 167. vsque ad 160.

Ionathas  
quo anno  
sumpsit  
principatū

5. Ionathæ primordia referenda puto ad annum Græcorum 152. Tor-  
Torniellus, & addit eum annum fuisse 1. Olymp. 135. & 2. Eupatoris  
fiæ: ego verò cum Petavio in tabulis, id anno 4. Olymp. 134. & 2. Demetrii  
successerat Eupatori adscribo; quia communem regni Græcorum  
vno anno citius figo, quam Torniellus & Salius, rationibus facta loca.  
Deinde certò constar, sublato è vitis Eupatore, Demetrium ad regem  
nacula sedisse, quando Ionathas populi tutelam accepit, ex 1. Mach. 9. 11.  
Demetrius audita cæde Nicanoris dicitur Bacchidem & Alcimus in  
Iudæam, cum dextro copiarum cornu, qui in mense primo anni centesimo  
gestimi secundi applicauerunt exercitum ad Ierusalem. Tunc adhuc vinctus  
quidem posuerat castra in Laissa. v. 3. Quod ipsemet Torniellus agnoscat  
num m. 3894. num. 1. & bene aduertit (contra Canum lib. 2. de Iuda  
cap. 11. ad 4. principale) Iudam Machabæum cecidisse, non sub fine  
ca initium anni 152. Græcorum, quem ferè totum ait pertinere ad  
mum Ionathæ. Nec immeritò: nam finis cuiuslibet anni Græcorum  
bat in hiemem iuxta stylum libri primi Machabæorum. Ionathas enim  
berno tempore, ea commodè gerere non potuit, quæ de illo referuntur  
cap. 9. antequam Alcimus anno Græcor. 153. mense secundo præcepit de Ierusalem  
mus sancta interioris. ibid. v. 54. Præfidet autem genti suæ Ionathas anno  
anno ante Christum 161. vsque ad 143.

Tempus  
principa-  
tus Iona-  
thæ.

Principa-  
tus Simo-  
nis.

6. Tamen si Ionathas occisus sit à Tryphone hieme, qua in Iudæa  
multa valde; atque adeo sub finem anni 169. Græcorum, & ab eo tempore  
mon functiones Ducis obire cœperit; vt indicat liber 1. Mach. cap. 11.  
minus epocha principatus Simonis fuit an. 170. Græcorum, vt ex libro  
v. 42. his verbis narratur: Anno centesimo septuagesimo ablatum est iugum genti  
Israel. Et cœpit populus Israel scribere in tabulis & gestis publicis, annu primum

ne &c. Quæ annorum connexio rursus sancitur cap. 14. v. 27. *Octava decima die mensis Elul anno centesimo septuagesimo secundo, anno tertio sub Simone sacerdote magno &c.*

7. Idem Simon Machabæus à suo genero nefariè trucidatur anno Græcorum 177. exeunte, utpote *mensis undecimo: hic mensis est Sabbath.* 1. Machab. 16. v. 14. qui mensis incidit in annum ante Christum 135. siquidem annus iste Græcorum 177. inierat ad initium Veris, siue mensis Nisan anno ante Christ. 136. Deinde Simoni absque interregno in principatum successit Ioannes Hircanus corrente anno sabbatico, ut refert Iosephus lib. 13. Antiq. cap. 5. & 16. qui annus sabbaticus cœperat anno ante Chr. 136. Sic principatum gessit Simon octo circiter annos, ut ex Iosepho & Eusebio notat Petavius lib. 10. cap. 53. utpote ab anno ante Chr. 143. usque ad 135.

*Ioannes Hircanus.*

8. Obijciat quispiam, ex Petavio lib. 4. Rationarij cap. 19. *Ionatha interfecto hiemis tempore, inquit, cum multum nixisset, Simon summo sacerdotio potitus est, anno 170. postea mense secundo, numeratus est annus 171. ut scribitur 1. Mach. 13. v. 21. 41. 51. Idem tradit lib. 10. de doct. temp. cap. 43. Ergo Simon munus Ducis anno illo 170. Græc. expirante suscepit, anno ante Chr. 142. ac proinde non nisi septem circiter annos suæ genti præfuit; siquidem occisus est anno ante Chr. 135. ineunte. Verum istius argumenti consecutio non congruit cum doctrina Petavij, qui illo cap. 53. disertè Simonis initium ponit anno periodi Iulianæ 4571. hoc est, anno ante Christum 143. eandemque Chronologiam retinet in tabulis, ubi mortem Simonis inscribit anno periodi Iulianæ 4579. ante Chr. 135. regni Græc. 177. exeunti. Denique non docet annum 171. Græcorum mox inijsse, post hiemem illam, qua Ionathas peremptus est, sed proximè post depulsum iugum gentium à cervicibus Iudæorum. Opiniones Tornielli, Salliani & aliorum, in notis suo loco expendemus: hic tantum meminerit Lector, meas rationes ab eorum calculis discrepare, in contexendis Machabæorum annis, eò quod non satis accuratè, initium regni Græcorum & Sabbaticorum ad annos ante Christum alligant.*

*Obiectio.*

SERIES



P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A. IV  
17<sup>a</sup>



SERIES  
REGVM SYRIÆ  
A B

ALEXANDRO MAGNO  
vsque ad  
SIMONEM MACHABÆVM  
disposita, & ad Lib. i. Machab.  
reuocanda.

Ante Chr.	O- lymp.	Regni Grac.	R. Aeg. Lagi- da.	Reges Syria Seleuc.
312	117	1	13	1
311		2	14	2
310		3	15	3
309		4	16	4
308	118	5	17	5
307		6	18	6
306		7	19	7
305		8	20	8
304	119	9	21	9
303		10	22	10
302		11	23	11
301		12	24	12

Primus rex Aegypti  
obitum Alexandri  
fuit Ptolemeus, cui  
taneur anni 40. 4  
lexandri ad mortem  
mzi decurrentes.

Primus rex Syriae  
cus Nicanor, tunc  
patum annos 31  
annum vero 31  
pleuit.

SERIES REGVM SYRIÆ.

Ante Chr.	O-lymp.	Regni Grac.	R. Aeg. Lag.	Reges Syria Seleuc.	Ante Chr.	O-lymp.	Regni Grac.	Reges Aeg. Phil.	R. Syria Soter
300	120	13	25	13	280	125	33	5	2
299		14	26	14	279		34	6	3
298		15	27	15	278		35	7	4
297		16	28	16	277		36	8	5
296	121	17	29	17	276	126	37	9	6
295		18	30	18	275		38	10	7
294		19	31	19	274		39	11	8
293		20	32	20	273		40	12	9
292	122	21	33	21	272	127	41	13	10
291		22	34	22	271		42	14	11
290		23	35	23	270		43	15	12
289		24	36	24	269		44	16	13
288	123	25	37	25	268	128	45	17	14
287		26	38	26	267		46	18	15
286		27	39	27	266		47	19	16
285		28	40	28	265		48	20	17
284	124	29	1 <sup>a</sup> Phil.	29	264	129	49	21	18
283		30	2	30	263		50	22	19
282		31	3	31 <sup>b</sup> Soter.	262		51	23	20 <sup>c</sup> Theos
281		32	4	1	261		52	24	2

<sup>a</sup> Pro. Philadelphus rex II. Ægypti mortuo parente regnat annos 37.  
<sup>b</sup> Secundus in serie Seleucidarum regnavit Antiochus Soter, Seleuci Nicanoris F. annos 19.  
<sup>c</sup> Rex III. in Syria fuit Antiochus II. Theos Soteris F. annos 15.  
 Lib. Machab. Add Phila-

19.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17 a

Ante Chr.	O- lymp.	Regni Græc.	R. Æg. Phil.	Reges Syria beods.	Ante Chr.	O- lymp.	Regni Græc.	R. Æg. Phil.	Reges Syria beods.
260	130	53	25	3	242		71	6	
259		54	26	4	241		72	7	
258		55	27	5	240	135	73	8	
257		56	28	6	239		74	9	
256	131	57	29	7	238		75	10	
255		58	30	8	237		76	11	
254		59	31	9	236	136	77	12	
253		60	32	10	235		78	13	
252	132	61	33	11	234		79	14	
251		62	34	12	233		80	15	
250		63	35	13	232	137	81	16	
249		64	36	14	231		82	17	
248	133	65	37 Euer.	15 Calli.	230		83	18	
247		66	1 d	1 e	229		84	19	
246		67	2	2	228	138	85	20	
245		68	3	3	227		86	21	
244	134	69	4	4	226		87	22	
243		70	5	5	225		88	23	

d Philadelpho successit filius eius Euergetes, I. rex Ægypti à Lagide III. regno 26. annos imputo.  
 e Paulo post obitum Philadelphi, Seleucus II. Callinicus Æg. F. rex III. imperat, anno regni 20. decessit.  
 f In regem Syriae quinto loco euectus Seleucus III. Ceraunus Callinici annos imperat,

Ante Chr.	O- lymp.	Regni Grac.	R. Aeg. Euer.	Reges Syria Ant.M.	Ante Chr.	O- lymp.	Regni Grac.	Reges Aeg. Phil.	R. Sy- ria Ant.M.
224	139	89	24	1 g	206		107	16	19
223		90	25	2	205		108	17	20
222		91	26	3				Epip.	
221		92	1 h	4	204	144	109	1 i	21
					203		110	2	22
220	140	93	2	5	202		111	3	23
219		94	3	6	201		112	4	24
218		95	4	7	200	145	113	5	25
217		96	5	8	199		114	6	26
216	141	97	6	9	198		115	7	27
215		98	7	10	197		116	8	28
214		99	8	11	196	146	117	9	29
213		100	9	12	195		118	10	30
212	142	101	10	13	194		119	11	31
211		102	11	14	193		120	12	32
210		103	12	15	192	147	121	13	33
209		104	13	16	191		122	14	34
208	143	105	14	17	190		123	15	35
207		106	15	18	189		124	16	36

g Syria VI. regem habuit Antiochum III. cognomine Magnum Cerauni fra-  
trem, annos 36. solidos & bona parte trigefimi septimi.

h Inter Ægypti reges quartum locum tenuit Pto. Philopator, qui & Eupator  
Euergetæ I. F. annis 17.

i In serie Lagidarum quintus in Ægypto regnauit Pto. Epiphanes Philopato-  
ris F. annos 23. solidos, vicifimum quartum non abfoluit.

ddd 2

Septi-

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17<sup>a</sup>

Ante Chr.	O- lymp.	Regni Græc.	R. AE- gyp- Epiph.	Reges Syria.
188	148	125	17	37 Philop.
187		126	18	1 k
186		127	19	2
185		128	20	3
184	149	129	21	4
183		130	22	5
182		131	23 Philō.	6
181		132	1 l	7
180	150	133	2	8
179		134	3	9
178		135	4	10
177		136	5	11
176	151	137	6	1 m Epiph.
175		138	7	2
174		139	8	3
173		140	9	4
172	152	141	10	5
171		142	11	6
170		143	12	7
169		144	13	8

k Septimus inter  
cidas Seleucus V. Philop.  
Antiochi Mag. F. v. m.  
fui parentis complur.  
lios XI. ad regni pte-  
cula ledit.

l Sexus à mo-  
xandri Pro. Philop.  
lopatoris F. regum  
administruit annu p-

m Regni Syria  
num confcedit eodem  
dine Antiochus IV. m-  
mento Epiphane fr-  
lopatoris, Antiochi Mag-  
anno Græcorum 177.  
bet liber 1. Mach. cap. 1.  
& ad 12. annum regni  
nit, minimum v. q. p.  
num Græc. 149. quoniam  
se constat. 1. Mach. 1. 10.

Ante Chr.	Olymp.	Regni Græc.	R. Aegypti Philo.	R. Syria Epiph.	Machabei Matha.	
168	153	145	14	9	1	n Anno Græc. 146. moritur Mathathias 1. Mach. 2. v. 70. cui succedit Iudas eius filius. 1b. cap. 3. ver. 1.
167		146	15	10	1 n	Ducis officio fungitur sexcentium.
166		147	16	11	2	o Antiochus V.
165		148	17	12	3	Eupator IX. rex Syriae parenti suo Epiphani succedit anno Græc. 149. 1. Mach. 6. v. 16. & 17. Thronum regium occupat biennio.
164	154	149	18	Eupat. 1 o	4	
163		150	19	2	5	
162		151	20	Demet. 1 p	6	p Demetrius Soter. Seleuci Philopatoris filius, fit X. rex Syriae anno Græcor. 151. 1. Mach. 7. v. 1.
161		152	21	2	1 q	Annos 11. regni moderatur habenas.
160	155	153	22	3	2	q Ionathas frater Iudæ Machabæi, principatum obtinet anno Græc. 152. & gubernat ann. 18.
159		154	23	4	3	
158		155	24	5	4	
157		156	25	6	5	
156	156	157	26	7	6	
155		158	27	8	7	
154		159	28	9	8	
153		160	29	10	9	
152	157	161	30	11 Alex.	10	r Alexander Balas qui & Veles sublato Demetrio euadit xi. rex Syriae, ann Græc. 162. 1. Machab. 10. ver. 52. & 57. Regnat quinquennium.
151		162	31	1 r	11	
150		163	32	2	12	
149		164	33	3	13	

ddd 3

Deme-

P.  
M. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17 a

QVÆST. CHRONOLOG.

Ante Chr.	Olymp.	Regni Græc.	R. Aegypti Philo.	R. Syria Alex.	Machabæi Ionat.	
148	158	165	34	4	14	f Demetrius II. rot. Demetrius II. XII. rex Syria. parum ad pacem no Græc. 165. Machab. 11. v. 19. & cetera quinque.
147		166	35	5	15	i Prob. Emergen. Physicon VII. Machab. 11. v. 20. gypsi eodem regnū p̄cedit.
146		167	Physico. I t	Dem. II. 1 f	16	quo Demetrius tunc Philonem iit. Machab. 11. v. 21. Porro Physicon gem gesticit.
145		168	2	2	17	
144	159	169	3	3	18	v. Simoni Machabæi ep̄stolæ nus Græcorum i. Machab. 11. v. 22. cap. 14. v. 23.
143		170	4	4	19	* Tryphon Demetrius ab Antiocho detineretur occupat traxim.
142		171	5	5	20	
141		172	6	Trypho. 1 x	21	
140	160	173	7	2	22	
139		174	8	3	23	
138		175	9	Sideres. 1 y	24	
137		176	10	2	25	
136	161	177	11	3	26	
135		178	12	4	27	
134		179	13	25	28	
133		180	14	6	29	

vel ineunte, quia quartus eius annus incidit in primum Hircani.  
 z Simon Machabæus occisus est anno Græc. 177. expirante, hoc est ante Chr. 135. cui succedit filius suus Ioannes Hircanus.



NOTÆ ET QVÆSTIONES  
CHRONOLOGICÆ,  
IN LIB. I. MACHABÆOR.

CAPVT I.

**V.1.** **D**ostquam percussit Alexander Philippi Macedo, qui primus regnavit in Græcia egressus de terra Cætim Darii regem Persarum & Medorum. Alexander Magnus dicitur primus in Græcia regnasse, intellige subuerso Persarum & Medorum imperio: alioqui plures ante eum reges in Græcia fuerunt, sed non erant Monarchæ. Percussit autem Darii Alexander anno ante æram Christi 331. Vide dicta in Dan. cap. 4. q. 5. num. 3.

*Quo sensu  
Alex. M.  
dicatur  
primus re-  
gnasse in  
Græcia.*

Verf. 8.

1. Regnavit Alexander annis duodecim, & mortuus est. Sicut David habuit duo regnandi primordia, alterum, quo in Iuda, mortuo Saule, principatum adeptus est; alterum, quo omnibus tribubus Israel imperare cœpit. 2. Reg. 5. ver. 4. Ita Magnus Alexander primum mortuo suo parente Philippo, in regnum Macedoniae successit anno ante Chr. 336. Deinde Monarchiam à Persis ad Græcos transtulit, vel denotio ad Gaumela Dario Codomanno anno ante Christ 331. vel potius anno sequenti, Dario interempto, & capta Babylone. A priore initio regnavit annos 12. ut hic v. 8. exprimitur, & supputat S. Hieronymus Dan. 11. litera A. A posteriore exordio, sex tantum aut septem annos imperio potitus est. Si quidem excessit ann. ante Chr. 324. ut alibi clarè ostendi.

*Duo re-  
gnandi pri-  
mordia  
tribuitur  
Alexand.*

2. Nec obstat quod Strabo, sub finem lib. 15. Alexandrum, dicat everso Dario, regnasse 10. aut 11. annos: hi enim proveniunt, à clade, quam Alexander ad Granicum amnem intulit Dario anno 3. Olymp. 111. ut testatur Diodorus. Hoc etenim fuit initium eversionis Darii, quale initium quidam assignant excidij Ninive, quando à Cyaxare victi sunt Assyrij, annis non paucis antequam Ninus evertetur.

Verf. 11.

Et exijt ex eis radix peccatrix Antiochus illustris, filius Antiochi regis, qui fuit Romæ obses & regnavit in anno centesimo trigesimo septimo regni Græcorum.

1. Saitanus ad annum m. 3879. num. 5. notat hunc annum 137. à nonnullis coniungi cum anno 2. Olympiad. 151. quos ipse sequitur, & initium regni Euphphanis tribuit anno ante Christi æram 175. Ego vero istum annum 137. regni



P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17 a

Ann. 137.  
regni  
Græc. an-  
num 1. O-  
lymp. 151.  
renocatur.

regni Græcorum reuoco ad annum 1. Olymp. 151. cum Eusebio & omnibus  
hjs, qui annos Græcorum deducunt ab anno 1. Olympiadis 137. excludunt  
initio regni Græcorum vsque ad hunc annum 137. exclusiue, efficitur  
da 34. Olympiades, hoc est, anni 136. solares.

2. Torniellus in tabulis eodem ordine ponit annum 1. Antiochi Syro-  
nis, 137. regni Græcor. more Chaldaico, more autem Iudæico 138. Olymp.  
Olymp. 151.

Quomodo  
hic annus  
ab Alex.  
M. tempo-  
re demu-  
catur.

3. Rabanus hunc annum ab epocha Seleucidarum hoc modo deducit  
Primus post Alex. Mag. Regnauit Syria, inquit, Seleucus cognomen Antio-  
nor, annis 32. Secundus Antiochus qui vocabatur Soter annis decem & tri-  
uem, tertius Antiochus qui vocabatur Theos, regnauit annis quatuordecim  
Quartus Seleucus, qui cognom. inatus Gallerius. (Callinicus) filius Antiochi  
annis tribus. Sextus Antiochus Magnus, quem scriptum hic, Antiochus  
dicit esse patrem, qui frater erat Seleuci Cerauni, & filius Seleuci Callinici  
regnauit annis triginta sex. Septimus Seleucus, qui & Philopator cognom.  
tus est annis duodecim: post quem Antiochus Epiphanes, qui & piaculus  
ue Nobilis dicitur frater Seleuci Philopatoris & filius Antiochi Magni  
annis 11. &c. Colligitur, inquit, omne tempus regni Græcorum, à primo anno Seleuci  
noti vsque ad initium regni Antiochi Epiphani annicentum triginta septem. Lecto-  
rent Lyranus & Hugo. Ego vero Seleuco Nicanori tribuo annos 34. Chro-  
nologicos, Antiocho Magno 37. Philopatori 11. in reliquis eorum temporibus  
subscribo. Calculus autem Lyræ non videtur procul ab esse à delirio demo-  
137. annos ab Alexandro Magno deducere conatur, contra omnium  
corum fidem.

Quotus  
hic suprit  
annus  
ante Chr.

4. Porro hic annus 137. Græcorum iniit anno ante Chr. 176. Cyclo  
lis 2. lit. Dom. E. Cyclo Lunæ 16. Epacta 21. quæ caput anni facti non potest  
8. Aprilis, aut fortè 10. Martij, tunc abfuisse demonstrat.  
Verf. 21.

In centesimo & quadragesimo tertio anno, subaudi regni Græcorum. Hic  
nus inchoabatur anno ante Chr. 170. Cyclo Solis 8. lit. Dom. E. Cyclo Lunæ  
3. lit. æquat. M. Epacta 28. exordio mensis Nisan haud multum à die 2. Apr.  
remoto.

Hunc annum Salianus componit, cum 4. Olymp. 152. Verbis Conditus  
ante vulgarem æram Christi 169. Q. Marcio Philippo 11. & Cn. Servilio  
pione Coss. quibus tradit illaram Iudæis cladem, quæ hic ab Iho v. c. dicitur  
bitur, & addit Romanorum Legatos tunc in Egypto Antiochum conuen-  
se, quando vt narrat Lilius lib. 5. Deca. 5. Popilius Lenas regem reprobauit

cunctantem, virga quam in manu gerebat circumscripsit, ac prius quam hoc circulo excedas, inquit, redde responsum Senatui quod referam. Obstupefactus rex tam violento imperio, faciam, inquit, quod cenfer Senatui &c. A qua Chronographia non nihil discedo, ratus annum 143. Græcorum cepisse anno ante Christum 170. quo etiam iniit Olymp. 152. tertius, Urbis 584. prædictis Coss. Legationem verò Popilij & alterum Antiochi reditum ex Ægypto in annum 145. differendum puto. Nam vt bene ex Liuiolib. 4. & 5. Decadis 5. aduertit Peratius, hæc Legatio incidit in illud fere tempus, quo cum Perseo debellatum est. Constat autem ante pugnam, qua victus est, Lunarem fuisse defetionem, 3. Non. Sept. vitiosi Calendarij, siue 21. Iunij, stylo Iuliano, quam Sulpitius Gallus Galba Tribunus militum, pro concione prædixerat. Qui charta & ter infallibilis est anni ante Chr. 168. Olymp. 153. primi, Urbis 586. L. Emilio Paulo II. & C. Licinio Crasso Coss. quibus sæua tyrannis Antiochi, grassata est in Iudæos vt hoc cap. narratur à v. 21. vsque ad 29. inclusiue. Vide infra lib. 2. cap. 5.

Verf. 30.

Et post duos annos dierum, misit rex principem tributorum &c. Hoc biennium supputatur ab anno 145. Græcorum, qui ex huius libri Methodo, vna cum mense Nisan oriebatur circiter 11. Martij, anno ante Christum 168. quo victus est Perseus, vt paulo ante notabam.

Verf. 57.

Die decima quinta mensis Casleu, quinto & quadragesimo & centesimo anno ædificauit rex Antiochus abominandum idolum abominationis super altare Dei. Hæc inciderunt in diem circiter 16. Nouemb. fer. 4. anno ante Christum 168. cyclo Solis 10. lit. Dom. B. cyclo Lunæ 5. Epacta 20. currente anno 1. Olymp. 153. vt habet Eusebius, & patet ex dictis q. 2. Non bene suos calculos digesserunt, qui vsque ad annum 2. illius Olympiadis ista remoratur.

Verf. 62.

Et quinta & vigesima mensis sacrificabant super aram, qua erat contra altare. Hæc dies 25. Hebræis erat mensis Casleu, cuius præcessit mentio verf. 57. Romanis autem stylo Iuliano 26. Nou. fer. 7. Nonnulli reijciunt in diem 27. fer. 1.

IN CAP. II. v. 1.

In diebus illis surrexit Mathathias, anno scilicet 145. regni Græcorum, ante Christum epoquam 168.

Verf. 70.

Et defunctus est (Mathathias) anno centesimo quadragesimo sexto, nempe ante communem Christi aram 167. quo Nisan 30. Martij aperiebatur fer. 5. cyclo Solis 11. lit. Dom. A. cyclo Lunæ 6. Epacta 1. Hinc patet Mathathia principatum,

Lib. Machab.

ccc

tum,

Quis sit  
annus 145.  
regni Gra.  
in hist.  
Romana.



Olymp. 154. primo, instante, quicquid contra Eusebium, sine ratione reclamet Sallianus ad an. m. 3891. num. 2.

Verf. 10.

Et obsederunt eos anno centesimo quinquagesimo Græcorum: ante Christum 163. cum caput anni sacri ad 16. circiter diem Martij applicaretur currente epacta 15. & anno Sabbatico.

Verf. 53.

Esca non erant in ciuitate, eo quod septimus annus esset, hoc est, sabbaticus, anno præcedenti labente 164. ante Christum inchoatus, ut ostendit tabella 2. sabbatica, qu. 3. in Leuit. Manu. Chron. tradita. Vnde patet, ea quæ hic v. 50. & 51. de Bethsura & loco sancto referuntur, gesta fuisse anno sabbatico, antequam iniret primus Semita, in autumno anni ante Christum 163.

CAP. VII. Verf. 1.

**A**nno centesimo quinquagesimo primo, exijt Demetrius Seleuci filius ab Vrbe Roma, & ascendit cum paucis viris in ciuitatem maritimam, & regnauit illic. Anno ante Christi æram 162. cyclo Lunæ 3. epacta 28. cyclo Solis 16. lit. Dom. B. Neomenia Nisan in vel prope diem 2. Aprilis incurrente, ser. 7. Hic fuit Demetrius Soter, Seleuci fratris Antiochi Epiphani filius, quondam obses datus Romanis, qui specie venationis Vrbe elapsus Tripolim venit, & secundo populi fauore vsus Eupatore & Lysia trucidatis, exercitu & regno potitur.

Verf. 43.

Et commiserunt exercitus prælium tertia decima die mensis Adar, & contrita sunt castra Nicanoris. Nimirum anno 151. Græcorum desinente, iuxta methodum huius libri, qui annus inierat Vere præcedentis anni. Commissus autem est conflictus anno ante Christum 161. iam inchoato cyclo Lunæ 12. Epacta 7. quæ ad 22. Februarij mensem Adar aperiebat: ac proinde prælium initum fuerit circa 5. Martij quia hic annuserat bissextilis, cyclo Solis 17. lit. Dom. A. G. Errat itaque Caluissius, dum Nicanoris interitum adscribit 4. Februarij, anno ante Christum 160.

CAP. IX. v. 3.

**I**n mense primo anni centesimi, & quinquagesimi secundi applicuerunt exercitum ad Ierusalem. Hic annus 152. regni Græcorum ortus est anno ante Christum 161. quando mensis primus anni sacri, à 23. Martij aut circiter capiebat exordium. Caluissius in 3. editione quadriennij parachronismo laborat, dum hæc tribuit, anno ante Christi æram 157.

(\* \*)

ccc 2

Verf.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17<sup>a</sup>

Verf. 54.

Et in anno centesimo quinquagesimo tertio, mense secundo præcipit Alcimurus domus sancta interioris. Anno ante Ch. 160. cyclo Lunæ 13. epacta 18. Sol. 18. lit. F. cum exordiū anni sacri, non procul abesset, à die 11. Martii. Iudæus secundus iniret circa 11. Aprilis, fer. 5. Itaque rursus habet veteres Caluistum hoc signat anno ante æram Christi 159. siue utiple computatur ante N. C. Hinc bene colligunt nonnulli recentiorum, contra Iohannem Caluistum. Iudam in pontificatu non successisse Alcimo: cum ex hoc constet, Alcimum vno circiter anno post mortem Iudæ, dissolutum præ miserè interiisse.

Verf. 57.

Et vidit Bacchides, quoniam mortuus est Alcimus, & reuersus est ad regem, & terra duobus annis, nempe à mense secundo anni 155. Græcorum, vique ad cursum anni 155. quo anno videtur Bacchides Ionathæ struxisse tabernaculum delectis Ionathas quinquaginta è proditoribus interfecit, & hinc Bethsessen.

CAP. X. v. 1.

ET anno centesimo sexagesimo ascendit Alexander Antiochius, qui regnum est Nobilis, & occupauit Ptolemaidam, & receperunt eum & regnauit in Antiochia Christum 153.

Verf. 21.

Et induit se Ionathas stola sancta, septimo mense anno centesimo sexagesimo sollemni Scenopegia. Anno ante Christi epocham 153. cyclo Lunæ epacta 18. Solis 25. lit. Dom. E. D. Qua ratione festum tabernaculorum mensis distabat à die 2. Octob. Sethus refert ad 3. eiusdem fer. 7. Adit hoc mensis quatuor annis, vt Iosephus habet, post mortem Iudæ Machabæi. Hoc autem aduentum longè discrepat à veritate: nam stola sancta indutus est Ionathas anno ante vulgarem Christi æram 153. vt indicant cycli Lunæ & Solis, & veluti characteres Caluistus huic anno imprimi. Ad hunc annum 153. si accedantur, exurgeret annus ante Christi epocham 157. quo Iudas mortuus est. Quod si verum esset, Iudas 10. annis præfuisset: siquidem præfuit Ionathæ successit anno ante æram Christi 167. cyclo Solis 11. Lunæ 6. epacta 18. notat ipse Caluistus. Quis autem veterum Iudæ principum decem annos tribuit? Deinde anno Græcorum 153. quo præcepit Alcimus delectum domus sanctæ, Ionathas mortuo Iudæ, principatum tenebat, vt patet Actuum 9. v. 9. iuncto v. 54. De isto anno 153. tolle decennium, quos Sethus habet in chabæo adscribit, & remanebit annus Græcorum 143, cum tamē colubæ

Sethus hic  
errat in  
ratione  
temporis.

dam non fuisse Ducem, ante obitum Mathathiaz, qui defunctus est anno 146. Græcorum 1. Mach. 2. v. 70. Denique si tantum quadriennium effluxisset ab obitu Iudæ, vsque ad annum 160. regni Græcorum, obiisset Iudas anno Græcorum 156. cum tamen ex dictis liquido appareat eum anno 153. iam pridem fuisse vita functum. Imo Iudam cecidisse anno Græcorum 152. non obscure indicat lib. 1. Mach. cap. 9. v. 3. & sequentibus. Itaque annus iste 160. Græcorum concurrebat non cum quarto vel quinto, sed cum nono à morte Iudæ Machabæi.

Verf. 57.

Et venit (Ptolemæus) Ptolemaidam anno centesimo sexagesimo secundo, supple regni Græcorum, qui inijt anno ante Christum 151. circa 2. Aprilis, quo anno Alexander, sublato Demetrio, vxorem duxit Cleopatram filiam regis Ægypti.

Verf. 67.

In anno centesimo sexagesimo quinto, venit Demetrius filius Demetrii à Creta in terram patrum suorum. Hic annus illuxit, fulgente anno ante Chr. 148. cyclo Lunæ 6. epacta 1. quæ primi mensis caput trahit ad diem circiter 30. Martij. Isto anno Demetrius Demetrii, regno non est potitus sed anno demum 167. Græcorum, vt constat ex cap. 11. v. 19.

CAP. XI. Verf. 19.

ET regnavit Demetrius anno centesimo sexagesimo septimo. Hic erat Demetrius II. Nicator, Demetrii Soteris F. qui regnum adeptus est anno ante Christum 146. cyclo Lunæ 8. Epacta 23. cyclo Solis 4. quando initium anni sacri veniebat in vel circa diem 6. Aprilis.

CAP. XIII. verf. 41.

ANNO centesimo septuagesimo ablatum est iugum gentium ab Israel. & cœpit populus Israel scribere in tabulis & gestis publicis anno primo, sub Simone summo sacerdote, magno duce & principe Iudeorum. Hic annus 170 Græcorum inijt anno ante Christum 143. circa 4. Aprilis, cyclo Lunæ 11. epacta 26. cyclo Solis 7. lit. Dom. F. Isto Ionathas frater Simonis à Tryphone per insidias occisus fuerit anno 163. regni Græcorum, necdum exacto, vt notat Petavius lib. 10. capite 52. & alibi monuimus.

Verf. 51.

Et intraverunt in eam (arcem Ierosolymitanam) tertia & vigesima die secundi mensis anno centesimo septuagesimo primo. Hoc tefero ad annum ante Christum 142. cyclo Lunæ 12. Epacta 7. cyclo Solis 8. lit. Dom. E. cum dies 23. secundi mensis non procul abesset à 15. Maij, fer. 5.

ecc 3

CAP.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A. IV

17<sup>a</sup>

CAP. XIV. v. 1.

**A** Nno centesimo septuagesimo secundo congregavit rex Demetrius exercitum suum & abiit in Mediam. Anno ante Chr. 141.  
Verf. 27.

Octava decima die mensis Elul anno centesimo septuagesimo secundo, cum Simon sacerdote magno &c. nota facta sunt hæc. Tunc ut arbitror Simon constituta est Pontificia dignitas, & Principatus, Hic annus 171. Græcorum, quæ huius libri methodo, sumpsit initium à die circiter 13. Marc. fer. 7. anno ante Chr. 141. cyclo Lunæ 13. Solis 9. lit. Dom. D. C. Sic dies 18 Elul, qui est mensis anni facti, haud magno intervallo aberat à die 24. Augusti fer. 3. Quæ Sæthus, hunc diem putant fuisse 25. Augusti fer. 4.

CAP. XV. v. 1.

**A** Nno centesimo septuagesimo quarto exiit Antiochus in terram partem suam. Huic anno 174. regni Græcorum initium dedit annus ante Chr. 141. cyclo Lunæ 15. Solis 11. lit. Dom. A. Epacta 10; quæ innuit primo octiduum quærenda circa diem 21. Martij. Sub finem huius anni 174. Græcorum choato iam anno ante Chr. 138. regnare cœpit Antiochus Sides, si libere credimus, qui 4. annum Sidesæ vult esse primum Ioannis Hircani.

CAP. XVI. v. 14. & 16.

**S**imon descendit in Iericho, ipse & Mathathias filius eius, & tulit eos & septuagesimo septimo mense vndecimo, hic est mensis Sabarh &c. & vultur & duos filios eius. Hic annus ex supputatione huius libri oriebatur ante Christum 136. circa 18. Martij feria 4. cyclo Lunæ 18. Solis 14. lit. Dom. D. Epacta 13. Mensis autem vndecimus iniit anno ante Chr. 135. circa dies 11. Martij feria 5. cyclo Lunæ 19. Solis 15. lit. Dom. C. Epacta 14. Quod præteritur Calvisius anno suo ante Christum natum 33.

Ab initio regni Cyri vsque ad mortem Simonis, siue finem libri primæ habætorum ab Eusebio, S. Hieronymo & pluribus alijs computatur 425. quod cum meis rationibus ad amissum congruit, nempe 425. minis vtrimque in numerum adscitis.



NOTÆ ET QVÆSTIONES  
CHRONOLOGICÆ,

IN LIB. II. MACHABÆOR.

CAPVT I. v. 7.

Regnante Demetrio, anno centesimo sexagesimo nono, nos Iudæi scripsimus in  
tribulatione.

QVÆSTIO VI.

*Quando regnauerit iste Demetrius.*

1. **R**abanus & Glossa ordinaria, ex Ruperto, tradunt hunc Demetrium fuisse Soterem, qui Eupatorem proximè excepit, & summam horum 169. annorum hac supputatione colligunt. Ab epocha Seleucidarum vsque ad Antiochum Epiphanem numerantur anni 137. Inde Epiphanes imperauit annos 11. Eupator 2, Demetrius Soter 12 ex quibus conuenit an. 162. & sic ad numerum 169. annorum hic expressorum desideratur anni 7. quos duobus modis suppleri posse scribunt. 1. Si septennium sumamus ex Annis Antigoni, qui Seleucum Nicanorem præcessit. 2. Si septem anni adscilcantur, quibus post Demetrium Soterem regnauit Alexander, ignauus & regia maiestate indignus. Priorem modum rejicit Hugo; posteriorem recipit. Ego neutrum admitto. Nam *in primis* quæ ratio excogitari potest, cur anni septem Antigoni assumantur, non plures; non pauciores? Deinde cum alijs in locis auctor huius libri æram regni Græcorum vsurpat: quare hic ab altiore principio numerum istum 169. annorum deducat? Tertio Alexander, qui Demetrium Nicanorem securus est, regnauit tantum quinquennio, & occisus est anno Græcorum 167. 1. Machab. 9. vt supra docui q. 4. in Machab. Quarto est plane insolens ea computatio, qua omnes anni Alexandri, tribuuntur eius antecessori, iam aliquot annis ante perempto. Demetrius autem Soter occisus est anno Græcorum 162. 1. Mach. 10. ver. 50. & 57. Quinid perperam addit Glossa ex Ruperto hunc annum 169. fuisse, quartum Ionathæ. Fuit quidem vltimus: nam anno sequente hoc est, 170. Græcorum cœpit populus numerare annum primum Simonis. Ex quo vero Ionathas susceperat suæ gentis principatum, annus 18. agebatur: quandoquidem Iudas in prælio cecidit anno Græcor. 152.

Sententia  
Rabani &  
Glossæ or-  
dinariæ.

Supputa-  
tio hac nō  
probatur.

Sexto,



P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A. IV

17<sup>a</sup>

Sexto, Demetrius Demetrii regnare cœpit anno Græc. 167. Machabæi  
& anno 172. abijt in Mediam lb. cap. 14. v. 1. Igitur anno 167. idem Machabæus  
& ex communi sententia, contra pauculos iam refutatos, illi Machabæi  
Iudæi Ierofolymitani, ad Egyptios hic scripsisse dicuntur et Demetrius  
cator, Demetrii Soteris filius, cuius Nicatoris annus 3. incidit in 169. regni  
Græcorum, quam summam hac ratione ex annis regum Syriæ colligitur  
Antiochus Epiphaneus ad regni fastigium prouectus est, anno 167. Græcorum  
ergo ante illius imperium anni 136. elapsi sunt: his additis, ipsius Epiphaneus  
2. Eupatoris, Demetrii Soteris II. Alexandri 3. & Demetrii Nicatoris 1. annis  
bus exurgit, annus 169. regni Græcorum. Denique hic annus 169. ex libro  
do huius libri 2. Machab. ab autumno, atque adeo, vt plerique censent, a  
se Tifri computatur, anni ante Christum 144. circa 9. Septembriæ equi-  
næ 10. Solis 6. lit. Dom. G. Epacta 15.

Verf. 9.

Quid sit  
Scenopegia

Frequentate dies Scenopegia mensis Casleu. Scenopegia siue festum Iudeo-  
rum ex lege Moylis celebrabatur mense Tifri: festum autem purificatio-  
pli, quod etiam Scenopegia est appellatum, agebatur mense Casleu. Quod  
ipsum indicat versiculus 18. Facturi igitur quinta & vigesima die mensis  
rificationem templi, necessarium duximus scribere vobis, vt & vos quæque agerent  
Scenopegia. Causa verò cur hoc festum nono mense institutum & non  
Scenopegiæ vocatum sit, aperitur infra cap. 10. v. 6. Et cum latius dicitur  
runt, in modum tabernaculorum, recordantes, quod ante modicum tempus, dicitur  
nem tabernaculorum in montibus, & speluncis more hostiarum igerant. Tempus  
thyrsos & ramos virides & palmas præferbant ei, qui prosperauit mundari  
Verf. 10.

Anno centesimo octogesimo octauo.

QVÆSTIO VII.

Vnde supputetur iste annus 188.

Livani  
sententia.

1. Tyrantus in hunc locum ait probabiliter dici posse annum istum  
dire ab anno 12. Assueri, quando populus Iudaicus interrocatus  
man parata, miro modo subductus fuit, & delinere in eum fecit annum  
Iudas Machabæus, haud pridem sacram ædem curauerat expurganda.  
coniecturæ duas causas affert. 1. Quod Iudæi soleant suas aras augere  
bus mirabilibus, qualis tunc fuit euasio gentis Iudaicæ, à periculo necitan-  
nentis. 2. Quod liberatio quæ sub Antiocho Epiphane contigit Iudæos,  
ei similis quæ acciderat sub Assuero. Hunc autem Assuerum parum  
annos circiter 40. & sic ab anno eius inclusiue 12. remanere annos  
188.

Hebræorum placito successisse Darium Estheris coniugem, qui usque ad re-  
 stauracionem templi perfectam regnauerit 6. annos: huic successisse Alexan-  
 drum Magnum, à quo usque ad repurgatum per Machabæos templum nu-  
 merat annos 148. & sic coaceruat annum 188. hic positum.

2. Quæ computatio penitus explodenda est, tanquam liberè ficta, vel è  
 Iudæorum deliramentis arrepta. Duæ rationes allatæ solum probant aliquam  
 æram deduci potuisse ab illo anno 12. Assueri: re autem ipsa hosce 188. nume-  
 randos esse, nulli historiarum perito vnquam suadebunt. Darius sub quo re-  
 stauratur est templum, filius Hystaspis, vt suo loco probaui: ante illum re-  
 gnauit Smerdes, non integro anno; ante Smerdem Cambyfes non 40. annis,  
 sed septennio duntaxat, & aliquot mensibus, ac proinde ex eius regno, non  
 possunt desumi 29. anni. Ad hæc Lyranus perperam Darium Hystaspis, cuius  
 anno 6. templum secundum fuit absolutum, confundit cum Dario Arsamî,  
 qui anno 6. sui imperij, ab Alexandro fuit profligatus: nec bene annos regni  
 Græcorum ab Alexandro deriuat. Darius Codomannus victus est ab Ale-  
 xandro, anno ante Christum 331. templum absolutum anno 6. Darij Hystaspis,  
 ante Christum 515. Sic Lyranus Iudæos secutus, à numeris, ad quos canere  
 debuisset annis 180. & eo amplius exerrauit. Denique non video modum,  
 quo ex annis Assueri, Darij & regni Græcorum colligi possit annus 188. hic  
 notatus.

*Rejicitur  
 computatio  
 Lyranî.*

3. Torniellus ad annum m. 3892. num. 6. late docet contra Lyranum, Hu-  
 gonem & eorum assecclas annum istum non supputari ab anno 12. Assueri  
 Estheris mariti. Nam præterquam, quod nullum istius æræ exemplum repe-  
 riatur; Hugonis & doctorum eius rationes in multis euidenter peccant, vt o-  
 stendit Bellarminus lib. 1. de Verbo Dei cap. 15. & colligere licet ex eis, quæ  
 numero præcedenti afferebam. Deinde ab anno 12. Assueri, inquit, usque ad tempo-  
 ra principatus Iudæ Machabæi, non centum duntaxat octoginta octo, sed plures ducentis  
 annos constat reperiri. Ab anno 12. Longimani, usque ad tempus, quo sancta  
 Domus à Iuda Machabæo, suo nitore restituta est, numerat annos saltem 290.  
 Ab anno 12. Artaxerxis Mnemonis, colligit annos non minus 230. Ab anno  
 12. Ochi, non posse annos 188. de quibus agimus accersiri, ex eo probat, quod  
 indidem etiam annus 169. qui hic vers. 9. signatur, numerandus esset, cum da-  
 ri non possit ratio diuersitatis. Hoc autem fieri nequit: quia annus 169. ab an-  
 no 12. Ochi profectus, non attingit vllum annum Demetrii regnantis.

*Tornielli  
 sententia.*

4. Sententia Tornielli est communis, quam breuiter hoc argumento  
 confirmo, ex ijs, quæ annotabam in lib. Estheris cap. 1. Octo sunt de isto As-  
 suero opiniones. 1. asserit fuisse Astyagem. 2. Darium Medum. 3. Cambysem.  
 4. Darium Hystaspis. 5. Xerxē. 6. Artaxerxem Longimanum, 7. Mnemonem.  
 8. Ochum.

*Octo de  
 Assuero o-  
 piniones.*

*Lib. Machab.*

fff

8. Ochum.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A. IV  
170

8. Ochum. Hanc autem vltimam falsam esse, vel ex eo constat, quod hanc do liber Esther apud Hebræos non esset canonicus; canonem enim scripturarum librorum sub Artaxerxe, qui Esdras & Nehemiam remisit Ierosolymam, eorum asserunt, & habet Iosephus contra Appionem. Taceo hanc hinc ostendi posse hanc epistolam anno 188. datam esse, ex quo Ochum animum gerat imperij. Ceteri verò, qui putantur fuisse mariti Esther, durante regno annis 188. templi reparationem præcesserunt. Hæc enim facta est ante æram Christi 165. annus veto 12. Mnemonis incidit in 332. ante eadem æram. Ergo diastema est 229. annorum. Deinde quando Iudei hanc epistolam scripserunt, templum iam purgatum erat. Itaque ab anno 12. Mnemonis que ad huius epistolæ tempus, effluerunt, ut minimum anni 229. relictos putat Tornellus. Longimanus autem Xerxes, & alii, qui apud eundem Estheris coniugio certant, longe priores fuere ipso Mnemone quoque hinc minus hic annus 188, ab eorum regnis deduci possit.

Annus hic 188. ab Epocha regni Græcorum putandus.

Quo referenda sint illa verba anno 188. Cur iungenda videatur cum præcedentibus.

5. Standum igitur communi sententia, & hic annus 188. ab epocha regni Græcorum putandus est, quod facit Serarius in hunc locum. Bellarmino lib. 1. de Verbo Dei cap. 15. Canus lib. 2. de locis Theologicis cap. 15. Tornellus, Sallianus &c. Est tamen inter auctores disceptatio, utrum hæc verba centesimo octogesimo octavo, iungenda sint cum præcedentibus an vero cum sequentibus. Siquidem Canus, Bellarminus, Serarius, Sa, Tornellus, &c. illa esse clausulam præcedentis epistolæ; subsequenter autem epistolam diuntur ab illis verbis: *populus qui est Ierosolymis*, & voluit esse scriptam ante te adhuc Iuda Machabæo circa annum Græcorum 150. Probatæ enim dicitur non potest, quisnam fuerit Iudas iste cuius initio huius epistolæ exprimitur, ver. 10. nisi Iudas Machabæus. Secundo, Aristobolus, qui regnavit in eis, ad quos mittitur epistola fuit Iudæus natione, insignis Peripateticus Ptolemæi Philometoris Magister, siue Rabbini. Philometor regnavit tuus est, anno Græcorum 167. quomodo igitur anno Græcorum 188. potest magister Philometoris ante 22. annos mortui? Tertio, Hæc epistola videtur esse denunciatio Iudæis in AEGypto commorantibus facta, inquit Tornellus, ipsi deinceps agerent festa purificationis templi in modum Scenopæe &c. Ergo incredibile est, has literas esse scriptas anno 150. Græcorum, quam referre annos, ab eadem festorum institutione. Hinc concluditur veritas in AEGYPTUM missas, & hic ordine temporis minimè servato recentibus literis datas anno Græcorum 188. quæ ab initio primi capitis, viginti & decimum describuntur. Secundas anno Græcorum 169. quarum recentibus versiculus septimus. Tertias denique an. Græcor. 150. inceptas illas *Populus qui est Ierosolymis*.

*Quartò.* Non est moris, initio epistolarum, sed in fine, notam temporis apponere. Ergo verba illa, *anno centesimo octogesimo octavo* perinent ad epistolam præcedentem.

6. In contrarium autem ratio gratis occurrit, quæ aduersarios non latet, sed angit, ut fatetur Torniellus: nam omnia exemplaria Latina & pleraque Græca, periodum ordiuntur istis verbis: *Anno centesimo octogesimo octavo.* atque ita omnia ferè essent vitiosa. Deinde omnia exemplaria, tam Græca quam Latina, meo iudicio, indicant Iudæos inuitari ad festum Scenopægiæ noni mensis anno 188. celebrandum. Nam vel prolixam illam epistolam auspiciantur, à notatione anni 188. vel (ut in paucis Græcis legimus) sic habent: Et nunc, ut agatis dies Scenopægiæ mensis Casleu, anni, siue anno 188. q. d. scriptimus vobis anno 169. in tribulatione &c. & nunc scribimus, ut agatis festum Scenopægiæ mensis Casleu anno centesimo octogesimo octavo. Siue ergo hanc, siue illam lectionem sequamur, sensus erit, Iudæos Aegyptios commones fieri ad Scenopægiam mensis Casleu anno illo 188. celebrandam. Improbabile autem mihi videtur Iudæos alio anno moneri ad colendum hoc festum, quam illo ipso 188. iam quidem inchoato: sed nendum vsque ad mensem Casleu producto. Quare existimo hic duas tantum epistolas recenseri, vnam anno 169. datam; alteram 188. quod fateri debent ij, qui editionem vulgatam retinent, & vltimam epistolam auspiciantur illis verbis: *anno centesimo &c.* cum Mariana, Saliano &c. Neque etiam Latina, neque Græca interpunctio mihi corrigenda videtur, cum vtraque in eandem conspirent sententiam, nimirum inuitari Iudæos à Iudæis, ad agendum festum Scenopægiæ noni mensis anno centesimo octogesimo octavo.

*Cur cum  
consequē-  
tibus.*

7. Non enim adeo sunt efficaces contrariæ opinionis rationes, ut propter illas textus vulgatæ editionis Sixti V. quasi male tornatus incudi reddendus sit. Ad primam probabiliter dici potest hunc Iudam fuisse secta Esænum religione & prophetiæ gratia celebrem, cuius prædictiones nunquam sefellerunt, quique Antigoni filij Hircani necem, necisque diem ac locum prædixerit, ut tradit Iosephus lib. 13. Antiq. cap. 19. Ita Serarius 2. Mach. q. 2. & Salius, num 8. quorum sententiæ malo subscribere, quam mutare sacram paginam auctoritate Sixti V. & Clementis VIII. confirmatam. Quamuis etiam dici possit, non constare quisnam iste Iudas fuerit: quia res Iudaicas hisce temporibus gestas soli profani auctores, imò solus Iosephus ex professo profecutus videtur: cæteri obiter delibant, ut mirum non sit istius Iudæ mentionem aliàs non reperiri.

*Responde-  
tur Argu-  
menti op-  
posita sen-  
tentiæ.*

8. Ad 2. responderi Lyranus hunc Aristobulum fuisse Magistrum Philometoris

fff 2

metoris

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV  
17 a

metoris, nepotis Antiochi Epiphanis, & sic floruisse temporibus Iulii Cæsaris. Sed bonus hic dormitat Homerus. Ptolomæus enim Philometor rex Egypti; Antiochus autem Epiphanes Syriae.

9. Bene respondet Salianus, non esse hanc denunciationem (de confectione ad dies festos, qui iam olim instituti fuerant, anno 188. celebrantur). Quem sensum agnoscere debet cum suis Torniellus, quando primam epistolam his verbis concludit: Frequentate, siue agite (vt Græcorum habet) in nopegia mensis Casleu, anno 188. Quocirca, de duabus epistolis hic contextitur. Prior data fuit anno Græcorum 169, posterior 188.

10. Ad 4. Dico equidem id non passim fieri, præsertim quando in ipsa epistola separatim: at verò quando referuntur tantam multitudine locorum est referenti vel ad initium, vel ad finem litterarum, eis imperiosum esse characterem, Taceo mercatoribus in Germania morem esse, missis epistolam diem & locum præfigere.

## CAP. II. v. 10.

1. Sicut & Moyses orabat ad Dominum, & descendit ignis de caelo, & consumpsit holocaustum. Id accidit anno 2. Exodi, die octava primi mensis quando egressus à Domino deuorauit holocaustum, & adipem qui erat super altare. Exo 17. Quod refero ad annum ante æram Christi 1496.

2. Simile miraculum factum est post annos solidos 483, die primæ consecrationis templi Salomonis, de quo hic subtextitur: sic & Salomon orauit & descendit ignis de caelo, & consumpsit holocaustum. & 2. Paral. 7. ver. 1. Compertum est Salomon fundens preces, ignis descendit de caelo, & deuorauit holocaustum. Hoc meæ rationes tribuunt anno vndecimo Salomonis (quidam 11. annis ante Christi æram 10. cui si adicias 483, proueniet annus ante emersionem 1496. Nam ab Exodo vsque ad templum anno 4. Salomonis fundatum inclusiuè, colliguntur anni 486. Reg. 6. v. 1. adde 6. alios annos vsque ad hinc autem tollendus est annus primus Exodi, & sic remanebant 483.

3. Tempus autem, quo Nehemias simile miraculum vidit, oblatum. Si referatur ad illum Nehemiam, qui anno 20. Artaxerxis venit Ierusalem, & muros illius, diebus 52. restaurauit, ac die vigesimo quinto mensis lulii opus compleuit, vt scribitur 2. Esdræ 6. v. 15. id anno ante Christi æram commodè poterit assignari, nempe annis 567. post dedicationem templi Salomonis. Quos si ad hunc annum 444. ante Christum adiunxeris, proueniet annus ille 1011. ante vulgarem nostram epocham igne castris ad dedicationem Salomonis delapso nobilitatus.

4. Porro cum ex sententia Baronij à multis recepta Spiritus S. in linguis igneis datus sit Apostolis anno 34. à Christi Natiuitate, hoc est, anno 32. *æra vulgari Christi: facile est deducere, quor annis ferè, hæc de igne miracula distent, à missione Spiritus S. Ad 32. adde 444. & habebis diastema annor. 476.* quibus ignis datus Nehemiæ, priusquam Spiritus S. Apostolis. Pari ratione, si ad 32. apposueris 1011. comperies Spiritum S. Apostolis missum, anno 1043. à dedicatione templi Salomonis. Si denique addideris ad 32. annos 1496. colliges Spiritum S. ignis specie illapsum Apostolis anno 1528. ex quo sub Moysè, ignis egressus à Domino deuorauit holocausta.

5. Serarius in hunc locum q. 13. diem dati ignis tempore Nehemiæ, putat fuisse tertiam mensis Adar, anno 6. Darij, vt narratur 1. E. dræ 6. à vers. 15. quia tunc Nehemiam præsentem & templo ædificando opem contulisse auctum. Quid si verum coniectat: hoc miraculum accidit sub initium anni ante æram Christi 515. ante aduentum Spiritus S. 547. Alij alio tempore id consergnant. Res est incerta, & solis coniecturis nititur.

## CAP. III. v. 3.

Ita vt Seleucus Asia rex, de rebus suis præstaret omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes. Hic Seleucus non fuit Nicanor primus regum Asiæ & Syriæ, post obitum Alexandri M. ad initium æra Seleucidarum, siue regni Græcorum, vt bene contra Gerionidem aduertit Serarius in hunc locum: sed Seleucus IV. cognomento Philopator. septimus in serie Seleucidarum. Ille enim ipse est, de quo hic cap. 4. v. 7. post Seleuci vitæ excessum, cum suscepisset regnum Antiochus, qui nobilis appellabatur &c. Certum autem est, Antiochum Epiphaniem imperasse proximè post Seleucum Philopatorem, qui regnum iniit anno ante Christi æram 187. regnauitque per annos solidos 11. vsque ad annum ante eandem æram 176. quo aperièbatur annus 137. regni Græcorum, Antiochi Epiphaniis enthronismo nobilitatus. Quod hic Seleucus fuerit Philopator censent plerique omnes Scriptorum, Perauis in tabulis ad annum periodi Iulianæ 4528. Salius ad annum m. 3870. num. 3. Torneilius ad annum m. 3868. numer. 2. Hugo, Glossa ordinaria, Lyranus, Rabanus in hunc locum, & alij. Ex quibus constat, ea quæ hic de Heliodoro narrantur, contigisse, ante principatum Antiochi Epiphaniis, atque adeo ante tempora Iudæ Machabæi & fratrum eius.

## CAP. IV. v. 23.

ET post triennij tempus misit ason Menelaum &c. Quidam vt Sanctius in hunc locum, numerant hoc triennium ab adueatu Regis Antiochi in Vrbem.

fff 3

ben.

Descensus  
miraculosus  
ignis in car  
so collati  
invasione  
temporū.

Quis fue  
rit hic  
Seleucus.

Vnde nu  
merandi  
hoc trien  
nium.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A 14

17

hem, de quo, versiculo præcedenti. Idem censet Petavius lib. 70. cap. 17. Rex circa annum 2. aut 3. regni sui Ierosolymam venerit, & Iasonem Pontificatum suum in ordinem sit redactus. Cæpit enim, inquit, anno Græcorum vel sequenti, & anno cititer 143. vel sequenti à Menelao decessisse. Sed probabilius, ut opinor, triennium istud supputant ex quo Iason Oriem furripuerat pontificatum. Ita Torniellus ad annum m. 388. num. 2. Eublianus ibidem num. 6. qui hos tres annos putat exactos, & quatuordecim fuisse, ex quo Iason folio Pontificio incubabat. Quam in senectutem rebus videtur Petavius in tabulis ad ann. periodi Julianæ 4538. quo scribit Iasonem Antiocho sacerdotium impetrasse, anno verò 4540. Antiochum Ægyptum duce in Ægyptum missum Ierosolymam ingressum & ab Iasone magno honore susceptum, atque anno sequenti Menelaum ab Iasone cum potestate ad regem missum, & Pontificatum ad se detorsisse.

CAP. V. v. 12.

**H**is itaque gestis, suspicatus est rex, societatem deserturos Iudæos, & ob hoc profectus ex Ægypto esseratis animâ, civitatem quidem armis cepit. Non est dubium hæc & sequentia intelligantur de clade quam Antiochus Epiphanes cepit in Urbi Ierosolymitanæ: de tempore autem huiusce calamitatis, disputat solet.

QVÆSTIO VIII.

*Quo tempore Antiochus Epiphanes vastavit Ierosolymam.*

1. **I**D contigisse videtur anno Græcorum 143. quia ad hunc annum referunt Hieronymus, Sallianus, Torniellus, & plerique interpretum huius loci, Hieronymus, Sanctius, &c. Quod etiam id acciderit post secundam expeditionem Ægyptum ab Antiocho Epiphane susceptam indicare videtur Iosephus in Machabæorum cap. 5. ubi cum narraisset Antiochum parasse secundam expeditionem in Ægyptum, subiicit portenta belli Ierosolymis apparuisse, Iasonem & Menelaum profugisse in arcem: tum v. 11. subtexuit. *Hic itaque gessit Iason rex, societatem deserturos Iudæos & ob hoc profectus ex Ægypto esseratis animâ civitatem quidem armis cepit. Denique malis quæ tunc Ierosolymis illata fuerant, tandem concludit, v. 21. Igitur Antiochus mille & octingentis talentis de Ierosolyma, velociter Antiochiam regressus est. Nec est quod quispiam dicat bis*

ab Antiocho spoliata & Sanctuarium profano Tyranni ingressu contaminatum, idque tam exiguo tempore: quomodo enim tam cito nouis ornamentis Iudæi suum templum instruxissent?

2. E contrario vero obsistit auctoritas Liiij, qui tradit Perseo iam deuictō, Antiochum legatione Popilij coactum, ex Ægypto copias eduxisse. Constat autem victum Perseum post annum 143. regni Græcorum.

*Quomodo  
Romana  
Chronologia  
conci-  
lianda cū  
Hebraica.*

3. Serarius in cap. 1. libri 1. Machab. docet Ierosolymam semel duntaxat ab Epiphane spoliata, anno Græcor. 143. Urbis conditæ 585. Olymp. 152. quarto, Antiochum duplex in Ægypto bellum gessisse, vtriusque mentionem fieri libro 1 Machabæorum; sed ibi solius posterioris finiti tempus adscribi, nempe annum 143. regni Græcorum, libro autem 2. Machab. cap. 4. agi purat de bello priori, & cap. 5. de initio & fine posterioris. Adnectit, finem huius posterioris belli in eum annum incidere, quo deuictus est Perseus: sed Liiium errasse, dum finitam hanc expeditionem narrat anno sequenti, hoc est, Urbis Cond. 586.

4. Gaspar Sanctius in cap. 1. lib. 1. Machab. Urbis Ierosolymitanæ calamitatem libro isto recensitam affirmat esse vnā eandemque cum ea, quæ lib. 2. Mach. cap. 5. describitur, & Iudæis illatam annis ab initio regni Epiphani sex euolutis, scilicet anno Græcorum 143. cum Antiochus iussu Romanorum ex Ægypto copias eduxisset, post annos, inquit, fere trecentos & quinquaginta sex, quā templum est à Zorobabele & Iesu sacerdote magno restitutum. Quibus calculis semel positis, ait principem tributorum ab Antiocho missum in ciuitates Iuda anno 2. ex quo ipse Epiphanes onustus Solymitana præda in patriam redierat: quod post duos annos dierum contigisse dicitur 1. Machab. 1. v. 30.

5. Idem in communi censent Torniiellus & Salius ad ann. m. 385. vbi referunt templum ab Antiocho spoliatum, & Urbem grani plaga affectam, anno Græcorum 143. post expeditionem Ægyptiacam. Quod latius explicans ibidem Salius, ait id quidem asserendum, nisi à Scriptura discedere placet: sed huic Chronologiæ repugnare Romanam, si Polybio & Liiuo credimus, quæ solutam Alexandriæ oppugnationem refert ad annum Urbis 585. Si quis Chronologiam profanam cum sacra velit conciliare, putat aram regni Græc. biennio ferius, quā fert communis sententia inchoandam. Itaque num. 17. concludit istam cladem absoluto bello Ægyptiaco contigisse: versic. 21. cap. 1. lib. 1. Machab. Ita legendum ex Græco & Latinis correctioribus: Postquam percussit Ægyptum, in centesimo & quadragesimo tertio anno. Deinde interpunctione addita: & ascendit ad Israel, & ascendit Ierosolymam in multitudine graui: nimirum circa annum 143. exeuntem & quartum ineuntem & progredientem.

6, Apud



13.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A 14

170

6. Apud Petauium lib. 13, in tabulis, res istæ intricatæ sunt, non ex  
ris inscitia, sed amanuensis aut typographi oscitantia. Nam anno ante  
Christum 173. ait Menelaum ab rege Antiocho Sacerdotium obtinuisse. An  
seq. qui fuit ante Christi æram 172. Antiochum primam expeditorem in  
gyptum suscepisse. Anno ante eandem æram 171. Iason, inquit, Pontificatus  
rum à Menelao Pontificatu deicitur. Antiochus secundò in Ægyptum venisse  
Romanorum Legato captis absterretur. Anno ante prædictam æram 170. quæ  
annus Græcorum 143. notat Iasonem falso rumore de Antiochi obitu per  
Ierosolymam cum armis irrupisse, vt narratur 2. Machab. 5. tum Antiochum  
Ægypto exclusum Ierosolymam inisse, ibique crudelissime bacchanum  
vata diripuisse, ex illo cap. 5. iam citato & 1. Machab. 11. Tum post beatum  
nempe anno ante communem Christi æram 168. regni Græc. 145. Antiochum  
Populium Legatum, cum socijs suis in Ægyptum venisse. Interim Antiochus  
inquit, in Ægyptum profectus, Alexandriam ingressus templum postquam  
anno Seleucidarum 145. ex lib. 1. Machab. cap. 1. Hæc inquam, intricata  
obscura: sicut enim videtur Antiochus anno ante Christum 172. primam  
ditionem in Ægyptum; alteram anno seq. hoc est 171. suscepisse. Deinde  
lius Romanorum Legatus in Ægyptum venisset anno illo ante Christum  
rursum anno 168. Ad hæc nescias inde, vtum Menelaus Iasone in eodem  
redacto, intrusus fuerit in Pontificatum anno ante Christum 173. an  
Cætera omitto, quæ clarius exponit idem auctor lib. 5. Rationarij cap. 7.  
disertè tradit paulo antequam Ægyptum peteret Antiochus post mortem  
Iasonis Pontificatum anno Græcor. 142. ante Christum 171. Menelaum  
summum sacerdotium obtinuisse, Anno Græc. 143. Antiochum frustra  
tis mœnibus Alexandriæ cum Pelusij validum præsidium continuisse  
Ierosolymam, vt 1. Mach. 1. legitur, ibi templum diripuisse, eadem seculis  
Anno Græc. 144. Antiochum aduersus Ægyptios acris bellum contempsit  
Anno Græcor. 145. Legatos Romanorum post victum Perseum regem  
xandriam peruenisse anno Urbis 586. & incumbentem in Urbis obsidione  
Antiochum sua auctoritate repressisse. Denique eodem anno Ierosolymam  
venisse Epiphanem, rapinis, cædibus, sacrilegijs Urbem vexasse, supra  
altare Dei simulacrum erexisse, post duos annos ab aduentu prioris quæ  
cina die Casleu. Plura ex diuersis auctorum opinionibus referre, non  
videtur opus esse.

7. Vt autem hæc difficultas ritè expediatur aduerto 1. Romanorum  
Perseo victoriam retulisse anno ante Christum 168. vt constat ex dactylis  
la eclipsi Lunæ, quæ commissa est, nocte quæ media fuit inter 21. & 22. Junij  
Junij stylo Iuliano, de quâ alibi latius disputauimus, tunc iam in cultu

Vrbis 586. regni Græcorum 145. ex methodo libri primi Machab. sub initium anni 1. Olympiad. 153. L. A Emilio Paulo II. & C. Licinio Crasso Coss. 2. Anno 143. regni Græc. cœpisse anno ante vulgarem epocham Christianorum 170. quicquid nonnulli Chronologiæ præceptis non satis instructi reclamant, ac proinde, si iam tunc iussu Romanorum Antiochus soluit Alexandrinam obsidionem; Livijs biennio tardius Popilij Legationem descripsit, quam oportuisset. 3. Antiochum Epiphanem bis venisse Ierosolymam, ante Perseum debellatum, si Livio credimus, *primò* quidem ante primam expeditionem suam in Ægyptum: quando magnificè ab Iasone & civitate exceptus est, & inde in Phœnicem convertit exercitum 2. Machab. 4. v. 22. *Secundò* posteaquam percussisset Ægyptum, quando templum ingressus & deprædatus est ut legimus 1. Machab. 1. v. 22. utrum autem id tertio fecerit, ex dicendis patebit.

8. Hicce animaduersis existimo in primis templum ab Antiocho spoliatum, aut saltem spoliari cœptum anno 143. Græcorum, ut docent Iosephus lib. 12. Antiquitatum cap. 7. S. Hieronymus in cap. 8. & 11. Dari. Eusebius in Chronico & auctores iam laudati. Nec dubium est, quin Epiphanes prius Ægyptum percussisset, quam sacrilegos angues in templi suppellectilem & thesauros injiceret, ut liquet 1. Mach. 1. v. 21.

*Quando templum spoliatum ab Antiocho.*

9. Existimo 2. Livium biennij, parachronismo minimè hallucinatum, de tempore, quo Legati Romanorum Antiochum Vrbi Alexandria imminentem cœptis desistere cœgerunt: sed eam legationem eo anno obitam quocum Perseo debellatum est, anno Græcor. 143. ante Christ. 168. ac proinde aurum cladem, lib. 1. Machab. cap. 1. vers. 22. & sequentibus vsque ad 29. consignatam, accidisse tempore medio inter primam & secundam irruptionem Antiochi in Ægyptum. Non enim apparet ratio, cur ibi ea clades recensetur, si in annum 145. incidisset: siquidem vers. 30. subtexuntur mala Judæis per Antiochi ministros illata, *post duos annos dierum*, ex quo scilicet Antiochus percussa Ægypto Ierosolymam inuaserat, ut auctores præcitati interpretantur.

*An Livius erravit in Chronologia.*

10. Obijciat quispiam: ex nostra opinione, Antiochum bishostilibus armis Ierosolymam inuasisse: nimirum anno Græcorum 143. & rursus 145. Ego verò id malim admittere, quam biennij errorem Livio impingere. Sic enim ad explicandas eiusmodi apparentes antilogias, vni quandoque principi duplex initium regnandi consignamus, ut constat ex dictis in libros Regum & docet Peravius lib. 10. cap. 25. nemini mirum videatur, si cum eodem Petavio duplicem adventum Epiphanis furore amentis in Ierosolymam admittamus, præter illum, quo ab Iasone magnificè fuerat exceptus, ne Chronologiam factam cum profana pugnare asseramus.

*Lib. Machab.*

888

11. Duo-

13.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17 a

*Quo sensu  
Hierosoly  
ma dici  
posse bis  
spoliata.*

II. Duobus autem modis Ierosolyma dici potest à Tertio libro  
Primò, si omnia templi ornamenta anno 143. Græcorum dicitur, & dicitur  
rursus anno 145. sublata dicantur. *Secundò*, si pars calamitatis istius ad annum  
143. pars ad 145. referatur. Priorem modum non probolèd potest  
Auctor lib. 1. Machabæorum totam eam calamitatem vno comprehensè  
glomerat & temporis quo incepit notam imprimi: Auctor lib. 2. Ma-  
chabæorum tam Chronicon quam rerum gestarum epitomen exhibet, in quo  
indicat, quo Antiochus præiens in Ierosolymas baccharus est, necesse  
secundam expeditionem in Ægyptum, ut dicebam initio huius orationis  
mili quandoque interpretatione sacram Scripturam exponere. Ierem. 51.  
4. Regum 25. vers. 8. Nabuzardan dicitur venisse Ierusalem eamque  
dedisse, septima die quinti mensis: At Ierem. 52. vers. 12. hoc factum  
die decima. Quia datum est huic facinori initium die septimo, hinc  
decima. Vide notas in illud cap. 25. ver. 2. Pari modo 2. Paralip. 36. 1.  
negotium illud de Rama in textu Hebræo & Latino refertur ad ultimum  
regni Iuda ab Israele separati: in Græco verò ad 38. Quia negotium de  
Rama incepit Baasa illo anno 36. sed anno demum 38. cœpit dicitur  
actus est.

12. Anno 145. duobus modis Antiochus in Iudæos facinor. 1. præiens  
quando in Sanctuarium ingressus est, nefandis manibus sacra vasa con-  
tuit, cædesque civium exercuit. 2. Absens per eos quos Ierosolyma occupavit  
per Apollonium, siue per principem tributorum, quem post deos sacrosan-  
ctam misit, quando v.g. idolum super altare erexit &c. Quod 2. modo  
rannus post secundum bellum Ægyptiacum diuexarit Iudæos, referunt  
ctores libri vtriusque Machabæorum. Quod autem post hanc  
anno 145. præiens idem facinus perpetrarit, auctor libri 2. Machabæorum  
auctor vero libri primi neque ait neque negat. Asserere poterat: ut  
luit: rem ipsam ætulit & primæ vicis Chronicon notam apposuit  
gni Græcorum.

*Responde-  
tur ad opi-  
niones ali-  
orum.*

13. Ad opinionones Serarij, Sanctij, Tornelli respondeo citatam  
ab Epiphane præsentem bis vastatam fuisse, nempe anno Græcorum 143.  
584. Olymp. 152. Tertio. Deinde rursus anno Græcorum 145. Verbis illis  
153. primo. Bellum posterius non fuit finitum anno 143. Græcorum  
Liuus non errauit, quando victoriam de Perseo inscripsit anno 168.  
qui inijt anno ante Christum 168. eclipsi Lunæ, quam pro concordi-  
tius Gallus imminente pugna Macedonica prædixerat, nobilitate  
rarunt autem illi, qui vno anno tardius quàm nos ætam regni Græcorum  
spicati sunt: quo nœuo cum non careant Annales Tornelli & Sæm.

hi sapius ab Eusebio; hic etiam à Liuiο vel inuiri abstrahuntur.

14. Ex his ferè pater, quid de Sanctij interpretatione sentiam. Fateor equidem præfectum tributorum in Iudæam elapso biennio missum, postquam Antiochus spolijs Solymitanis onustus in patriam redierat, sed prima vice: altera verò similibus spolijs se implicuit, eodemque anno illum Fisco præfectum in Iudæam amandauit, ex lib. 2. Machab. cap. 7. Quantum à Tornielli & Salliani calculis meæ rationes dissideant, partim etiam memoratis, partim ex tabulis annorum expanforum colligere licet.

## CAP. IX. v. 1.

Eodem tempore Antiochus inhonestè reuertebatur de Perside. Anno Græcorum 149: incunte, iuxta supputationem lib. 1. Machabæorum interijt Antiochus. 1. Mach. 6. v. 16. Stylo autem lib. 2. tunc in medio ferè cursu erat annus Græc. 148. ad initium Veris anni ante Christum 164.

## CAP. X. vers. 5.

Qua die autem templum ab alienigenis pollutum fuerat, contigit eadem die purificationem fieri, vigesima quinta mensis, qui fuit Casleu. Vide notas in 1. Mach. ca. 4. v. 52. vbi hæc declarantur.

## CAP. XI. v. 21.

Anno centesimo quadragesimo octauo mensis Dioscori die vigesima & quarta.

## QUESTIO IX.

*Quis hic mensis, quis annus?*

1. Scaliger asserit hunc mensem fuisse intercalarem, eo quod nullus inter menses Græc. vel Syrorum reperitur; qui Dioscorus nominetur. Verum quicquid sit de antecedente; hancillationem nutare, bene aduertit Serarius. Siquidem videmus dies & menses embolymos, ordinarijs nominibus appellari, sed iteratis, v. gr. bissextus Calendas Martias, Adar prior & posterior. Itaque probabilius est, Dioscorū siue Discorinthium mensem esse vnū ex Ordinarijs, qui plura nomina habeat, sicut noster Iulius quintilis & Augustus sextilis nuncupatur. Bene etiam contra Scaliger, idem Serar. docet, hunc mensem nō fuisse, post autumnū brumali tempore intercalatū. Quia non videtur probabile, tres ipsos menses qui inde vsq; ad Xanthicum effluerunt, in fœderis pactione consumptos: cum & Iudæi & Lyfias eam pacem percuperent, neq; rex abesset longissimè. Adde hieme illa quæ hanc tractationem pacis præcedebat, Antiochum adhuc in viuis fuisse, prout ex dictis suo loco patet, nec admittit Scaliger.

Non videtur hic mensis esse intercalaris.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A. IV  
17 a

*Masi & Saliari sententia non improbabili.*

Non puto tamen omnino absurdam esse opinionationem Masi & Saliari, qui arbitrantur mensem Dioscorum fuisse embolimum, inter Dryum & Xanthicum insertum. Si tamen id negetur, non video, qua ratione possit aliter suaderi.

*Non videtur hic esse mensis Iunius.*

2. Quisnam inter menses ordinarios, Dioscoto nomine significatur, bium est. Nonnulli Junium opinantur, ut sanctus Thomas & Emmerichus. Verum id non patiuntur duæ rationes iam allatæ ex Seratio eorum Scripturum. Pax enim de qua hic agitur, sancita est mense Xanthico in Perse, paulo ante interisset Epiphane, oriente anno Græcorum 149, iuxta lib. 1. Machabæorum.

*An Peritium fuerit vel Andynam.*

3. Petavius lib. 10. cap. 53. putat fuisse Peritium, vel Andynam, & terminario Februariæ initium habuisse, vivente adhuc Epiphane, cum anno 148. Græcorum, utriusque epochæ. In quo illi non omni ex parte sentior: licet enim fatear hanc epistolam scriptam anno ante Claudiæ regni Græcorum: videri tamen mihi creditu difficile epistolam stud Lytiæ ludæis datum, viro Epiphane. In eo enim ver. 18. Quæcumque Lytiæ, ad regem potuerunt perferri, exposui, & qua res permittatur, ut hæc autem de rege Epiphane non videntur intelligenda, cum illud indicet, ludæos antequam hæc epistola exararetur, mortuo Epiphane existisse, & ex illius copiis delevisse undecim millia peditum & equorum sexcentos. 2. Mach. 11. ver. 11. Quæ causa fuit, ut Lytiæ ludæis perferret, quam Machabæus acceptavit, atque ad Lytiæ literas ea de re mitteret, quacumque Machabæus scripsit Lytiæ de ludæis, ea rex concessit, utique Eupator enim (ab eo gestas, auctor huius libri auspiciatur cap. 10. v. 10. Nunc de Eupatore Antiochi impij filio, quæ gesta sunt narrabimus. Neque arbitror temporis huic fœderi pangendo fuisse impensum, ut Lytiæ ad Antiochum longe distantem posset habere recursum.

*An idem mensis Xanthicus.*

4. Serarius & Sanctius, quorum in sententiam magis propendunt, tumant mensem Dioscorum eundem esse, cum eo qui alias Macedonum Xanthicus nominatur. Addit Serarius hunc mensem forte fuisse Dioscorum Corinthium: quia, inquit, ut ex Demosthenis oratione de Corona patet, Corinthij solebant in mensium appellationibus Græcos aliter appellare, ut qui ab alijs diceretur Loos aut Boëdromion, ab ipsis Panemus, qui apud alios Loos & Boëdromione prior est, appellaretur. Datum igitur hoc epistolum die vigesimo quarto mensis Xanthici post dicitur Epiphantis & Romanorum ad ludæos epistolas; hoc capite recensuit, putat mens auctor huius libri, Lytiæ, quam aliorum epistolas retulit, quæ

ea narrare cœpisset, quæ pacis huius conciliandæ causa, Lysias egerat, voluit continenter attexere quæ ille ipse per literas effecerat, priusquam recenseret, quæ de hoc negotio Eupator & Romani scripserunt. Et hæc de mente Diolcoro.

5. De anno maiorem esse difficultatem putat Serarius: quod verum est in eorum Chronographia, qui epocham regni Græcorum ad annum ante æram Christi 311. affixerunt. In nostra autem sententia res est plana & facilis, prout supra q. 1. declarauimus, & breuiter habet Serarius: *Dicendum, inquit, & Epiphaniæ mortem & Eupatoris regni auspiciam, adeoque prælium & fœdus hoc incidisse in Seleucidarum annum Iudaicum, 149. qui erat idem Antiochenus, & Alexandrinus 148. æra Iudaica utitur auctor libri 1. Machabæorum; Antiochena auctor libri secundi. Addit idem auctor hanc regulam generalem conformem doctrinæ quam tradebam q. 1. in hocce libro num. 10. Quando quippiam in Græcorum siue Seleucidarum. anno narratur, quod semestri æstiuo, siue prioribus ante Tisri sex mensibus accidit, semper in Seleucidarum annis Iudaicis, & Antiochenis Alexandrisque discrepantia est, & anno vno semper istos illi superant. Quando vero quippiam post Tisri gestum narratur altero anni semestri hiberno scilicet, sunt ijdem anni, vsque ad sequentem Nisan concordēs. Consentit Sallianus ad annum mundi 3891. num. 79. vbi æram libri 1. Machabæorum, vocat Iudaicam: libri vero secundi Syriacam: vnde bene deducit totis sex mensibus numerasse Iudæos annum 149. cum Syri adhuc 148. numerarent. Ex quo etiam intelligitur inquit, intra istos æstiuos menses, tam mortem Antiochi & promotionem Eupatoris in regnum, quam hæc prælia & præsens fœdus in Machabæum & Eupatorem contigisse. Hæc ille: nec malè.*

*Quando sit discrepantia in Seleucidarum annis Iudaicis & Antiochenis Alexandrisque.*

6. Aliam interpretationem affert Sanctius 2. Machab. 11. v. 21. vbi ait, in Scriptura sacra, annum inceptum interdum nominari, pro integro, interdum omitteri. Quod verum esse, fateor: exempla verò, quibus id confirmat, mihi non probantur. Prius est. Nabuchodonosor venisse dicitur in Ierusalem anno 4. Ioachim. Ierem. 25. id anno 3. tribuitur Dan. cap. 1. Venit, inquit Sanctius, anno 4. inchoato, qui à Daniele omisus & à Ieremia pro integro numeratus est. Alterum exemplum, Sedecias abductus dicitur anno 8. Nabuchodonosoris. Ierem. 52. Sed lib. 4. Reg. 24. anno septimo. Vide notas in præcitata scripturæ loca, quæ longè aliter exposuimus. Subiungit Sanctius Epiphanem obiisse anno 149. Græc. tantum inchoato, quem auctor lib. 1. pro integro numerauerit; auctor lib. 2. quia imperfectum omiserit; eo autem anno, qui 148. dici poterat, venisse Lysiam in Ierusalem. Verum ista expositio, non habet hîc locum: annus enim qui literis inscribitur, non transactus, sed currens intelligitur, maximè, quando dies adijcitur, vt hîc 24. Diolcori: quo die, si iam mortuus erat Epipha-

*Alia interpretatio Sæcili qua non probatur quo ad exempla.*

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A. IV  
17<sup>a</sup>

54

QUEST. CHRONOL. XIII.

nes, falso eius interitum auctor lib. 1. signavit. anno Græcorum 149  
duas epochas admittamus, illis verò admittis, res est expedita.

*Hæc fœde-  
ri pactio  
alia ab eâ  
qua 1. Ma-  
chab. 6.  
recede-  
tur.*

7. Ne quid autem ambiguitatis residuum sit, meminisse oportet eorum  
Scaligerum, fœderis pactio nem, de qua hîc agitur, diuersam esse ab eâ,  
1. Machab. 6. recensetur, quod bene aduertunt plerique recentiorum, et  
rarius, & Petavius, cum Gorionide, vt q. 1. monebam, quibus etiam  
Tornellius & Salius, dum priorem istam referunt ad annum eras 3892,  
ram ad 3892, Mihi prior incidit in annum mundi 3877, posterior in 3878.

CAP. XI. v. 33. & 38.

**A** Anno centesimo quadragesimo octavo Xanthici mensis quintadecima die  
Annus incipit anno ante Christum 165, sub autumnum: hæc verò  
scripta sunt in Vere anni ante Christum 164, cum iam in hunc annum  
rum atz prioris 149. à mense Nisan. Eodem anno, mense die, etiam legi  
Romanorum ad Iudæos scripterunt, prout hoc capite notatur vers. 1. Tunc  
nec dum aduenerat annus sabbaticus, & Eupator ab erat Ierololymam:  
vt legimus cap. 12. huius libri vers. 1. *Hæc factis pactio nibus 1. ysa. pepigit ad opus  
Iudæi autem agriculturæ operam dabant, vt in mirum colligerent annonam  
cem ante ann. sabbaticum proximo autumno intruram. Anno vero locutus  
hoc est, ante Christum 163, circa mensem Xanthicum, & per alteram  
quentem labebatur annus sabbaticus, ac idcirco, in Iudæa cultus agri  
nulluserat.*

CAP. XIII. v. 1.

**A** Anno centesimo quadragesimo nono, cognouit Iudæi Antiochum Eupatorum  
cum multitudine, aduersus Iudæam. Hæc gesta sunt anno ante Christum  
labente anno isto Græcorum 149 æra libri posterioris; æra verò prioris  
tesimo quinquagesimo iam curren te; anno legali sabbatico iam educto  
gente, vt patet lib. 1. Machab. cap. 6. Nam paulo hanc Eupatorum capite  
nem, Iudæi hostes suos, qui erant Macedonum Ierololymitana obedi-  
anno centesimo quinquagesimo, vt ibidem legitur vers. 20. cuius rei cau-  
nuncio, Eupator iratus hoc bellum suscepit. ibid. vers. 28. & sequentibus  
eaque gessit, quæ reliqua parte illius cap. 6. & hoc toto cap. 11. continetur.  
Tandem altera vice fœdus cum Iudæis pepigit, de quo hic vers. 33. & 34.  
mox fidem datam prodidit, & rupit citius iuramentum, quod iurauit, & mandatum  
destruere maram in gyro. lib. 1. cap. 6. v. 62.

## CAP. XIV. v. i.

**S**ed post triennij tempus cognouit Iudas, & qui cum eo erant Demetrium Seleuci &c. ascendisse ad loca opportuna. Hoc triennium non computatur ab rebus gestis cap. 13. iā commemoratis. Icto enim fœdere cum Iudæis Eupator Antiochiam reuersus est, anno Græcorum 150. æræ libri prioris, & mox Demetrius ad regnum euectus est anno 151. eiusdem æræ, vt habet lib. 1. Machab. cap. 7. vers. 1. vide notas in eum locum. Commodè verò triennium istud supputatur ab obitu Epiphaniis, vt docent Hugo, Lyranus, Serarius in hunc locum, Salius ad annum mundi 3893. numer. 11. Torriellus ibidem, numer. 1. vbi tamen putat deduci posse à templo purgato. Qui tamen tres anni non fuerunt expleti: Epiphanes enim interijt sub. medium anni 148. Græcorum æræ posterioris. Tum effluxit annus 149. & pars centesimi quinquagesimi eiusdem æræ, quo anno Alcimus venit ad regem Demetrium offerens ei coronam auream &c. vt legimus hoc cap. versu 4. Itaque Iudas hic dicitur certior factus de aduentu Demetrij post triennium eo sensu, quo Christus dici solet post tres dies resurrexisse.

Vers. 4. Alcimus venit ad regem Demetrium centesimo quinquagesimo anno, offerens ei coronam & palmam &c. Hic annus 150. Græcorum erat æræ posterioris: æræ vero prioris centesimus quinquagesimus primus à mense Nisan inchoatus, currente anno ante Christum 162. Vide notas 1. Machabæorum 7. vers. 1.

## CAP. XV. v. 37.

**H**abere autem celebritatem tertia decima mensis Adar ) Vide notas in lib. 11. Machab. cap. 7. vers. 43. vbi dicebam hanc victoriam de Nicanore Iudæos retulisse, circa 5. Martij, anno 160. ante vulgarem epocham Christi, cui laus, honor, gloria in æternum, Amen.

Hiscæ Quæstionibus & Notis finis impostus, feria 3. Pascharis: Anno æræ vulgaris Christi 1636. die 25. Martij, B. Virgin. Annunciatæ sacro. Epacta 23. Lit. Dom. F. E. stylo Gregoriano.

Æræ mundi Const. septies millesimo centesimo quadragesimo quarto. Periodi Iulianæ sexies millesimo trecentesimo quadragesimo nono. cyclo Solis 21. Lunæ 3. Indi. 4.

Ab orbe condito vt arbitror, quinquies millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto, incunte.

Iudaiæ



P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17<sup>a</sup>

Iudaici computus quinquies millesimo trecentesimo nonagesimo  
die 18. Adar posterioris, vt Iudæi moderni notant: quoslingo  
hallucinari puto.

A transacto diluio quater millesimo vicefimo instante.

A nato Abrahamo, ter millesimo sexcentesimo tricesimo octavo.

A promissione Abrahæ facta ter millesimo quingentesimo sexagesimo  
septimo, vel ineunte vel instante.

A descensu Israël in Ægyptum ter millesimo trecentesimo quadraginta  
octavo.

Ab egressu filiorum Israël ex Ægypto ter millesimo centesimo nonagesimo  
tertio. Ab initio Legis agriculturæ ter millesimo octuagesimo sexto. Sexto  
sexto.

A fundato templo Salomonis bis millesimo sexcentesimo quinquagesimo  
quarto.

Ab initio regni Israël bis millesimo sexcentesimo decimo septimo.

A restauratis Olympiadibus bis millesimo quadringentesimo octavo  
desinente, siue tertio Olymp. sexcentesimo tertio.

Vrbis conditæ bis millesimo trecentesimo octuagesimo octavo etiam  
Monarchiæ Persarum bis millesimo centesimo septuagesimo quarto  
inente.

A templo secundo bis millesimo centesimo quinquagesimo quinto. In  
narchiæ Græcorum millesimo nongentesimo sexagesimo sexto. Regni  
corum millesimo nongentesimo quadragesimo octavo.

Anno Iuliano millesimo sexcentesimo octuagesimo primo die 15. Martii  
Lit. Dom. C. B. Feria 3. post Dominicam 2. Quadagesima, stylo veteri.

Æra millesima sexcentesima nonagesima quarta.

Monarchiæ Rom. millesimo sexcentesimo sexagesimo quinto.

Imperij Ferdinandi II. decimo octavo.

Ferdinandi III. regni Hungarici duodecimo, Bohemici decimo, Romani  
ni primo.

# Longitudines & Latitudines

aliquot locorum, ex Clauio.

Poli Ele- uar.	Arcus Max. Semid.			Longitudo		Latitudo	
	H.	M.		G.	M.	G.	M.
40	7	26	Alba Græca,	45	0	47	40
41	7	30	Alexandria Ægypti.	60	30	30	0
42	7	33	Ambianum.	23	30	49	50
43	7	36	Ambsterdam.	27	34	52	40
44	7	39	Antuerpia,	24	30	51	48
45	7	43	Argentina.	20	50	48	44
46	7	47	Argentei flu. ostia.	235	0	35	0
47	7	51	Babylon Chaldæorum.	83	10	33	50
48	7	56	Buda.	42	0	47	0
49	8	0	Calicut.	112	0	17	0
50	8	5	Calitz Hispan.	5	10	37	0
51	8	10	Cracouia.	32	40	50	12
52	8	15	Constantinop.	56	0	43	5
53	8	22	Cuba Insula.	205	0	22	0
54	8	27	Goa.	115	10	17	0
55	8	34	Hispalis.	7	15	37	0
56	8	40	Hur Chald.	78	30	32	40
57	8	48	Iaponia.	204	15	36	10
58	8	56	Ierusalem.	66	0	31	40
59	9	5	Lima in Peru.	280	15	12	10
60	9	16	Lisbona.	5	10	39	38
61	9	27	Londinum.	20	0	52	30
62	9	39	Meaco.	204	5	36	10
63	9	54	Mexico.	182	10	20	20
64	10	12	Moscouia.	75	10	61	15
65	10	35	Noriberga.	31	30	49	30
66	11	10	Nanczum.	28	45	49	20
66	12	0	Narbona.	21	0	43	0

Machab.

hhh

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17<sup>a</sup>

3	3	9
	4	12
	5	15
	6	18
	7	21
	8	24
	9	27
4	4	16
	5	20
	6	24
	7	28
	8	32
	9	36
5	5	25
	6	30
	7	35
	8	40
	9	45
6	6	36
	7	42
	8	48
	9	54
7	7	49
	8	56
	9	63
8	8	64
	9	72
9	9	81

	Longitudo		Latitudo	
	G.	M.	G.	M.
Nickolsburg.	35	0	49	0
Ormus.	91	0	19	0
Paris.	24	30	48	0
Philippinz Insula.	170	10	11	0
Praga.	39	15	50	0
Roma.	36	30	41	0
Taprobana.	157	10	0	0
Trentis.	26	0	49	0
Vienna Austr.	37	45	48	0
Vratislauia.	40	0	51	0
Vienna Galliz.	23	0	48	0
Villacum.	36	15	40	0
Venetiz.	34	0	45	0
Vilna.	52	0	53	0
Verdunum.	35	30	47	0
Verona.	33	0	44	0
Theffalonica.	49	50	46	0
Toletum.	10	0	40	0
Stockholma Sueuiz.	47	0	60	0
Salisburgum.	35	40	47	0
Ratisbona.	32	15	48	0
Paffaium.	33	50	48	0
Pampilona.	20	10	43	0
Olomutium.	41	0	49	0
Niniue.	78	0	36	0
Monachium.	32	50	48	0
Mediolanum.	31	0	45	0
Louanium.	20	36	51	0
Cuchina Indiz.	123	0	5	0

INDICVLVS  
LOCORVM S. SCRIPTVRÆ,  
IN LIBROS MACHABÆOR.

EX LIB. I.

- C**AP. I. V. I. Postquam percussit Alexander Philippi Macedo & c. Darium Regem Per-  
rum & Medorum. pag. 31
- v. 8. Regnavit Alexander annis duodecim, & mortuus est. ibid.
- v. 11. Et exijt ex eis radix peccatrix Antioch. illustris, filius Ant. Reg. qui fuit Roma obses. ib.
- v. 21. In centesimo & quadragesimo anno. 32
- v. 30. Et post duos annos dierum, misit rex principem tributorum. 33
- v. 57. Die decima quinta mensis Casleu, quinto & quadragesimo & centesimo anno edi-  
ficavit rex Antiochus abominandum Idolum abominationis super altare Dei. ibid.
- v. 62. Et quinta & vigesima mensis. sacrificabant super aram. ibid.
- C**AP. 2. V. I. In diebus illis surrexit Mathathias. ibid.
- v. 70. Et defunctus est anno centesimo quadragesimo sexto. ibid.
- C**AP. 3. V. 37. Et exiuit ab Antiochia ciuitate regni sui anno 147. 34
- C**AP. 4. V. 28. Et sequenti anno congregauit Lysias virorum electorum 60. millia. ibid.
- v. 52. Et ante maritimum surrexerunt, quinta & vigesima die mensis noni (hic est Cas-  
leu) centesimi quadragesimi octauo. ibid.
- C**AP. 6. V. 16. Et mortuus est ibi Antiochus rex, anno centesimo quadragesimo nono. ib.
- v. 20. Et obsederunt eos anno centesimo quinquagesimo. 35
- v. 53. Esca non erant in ciuitate, ed quod septimus annus esset. ibid.
- C**AP. 7. V. 1. Anno centesimo quinquagesimo exijt Demetr. Seleuci F. ab vrbe Roma. ibid.
- v. 43. Et commiserunt exercitus in praelium tertia decima die mensis Adar. ibid.
- C**AP. 9. V. 3. In mense primo anni 152. applicuerunt castra ad Ierusalem. ibid.
- v. 54. Et in anno centesimo quinquagesimo tertio, mense secundo praecepit Alcimus destrui  
muros domus sanctæ interioris. 36
- v. 57. Et vidit Bacchides, quando mortuus est Alcimus & c. & siluit terra duob. annis. ib.
- C**AP. 10. V. 1. Et anno 160. ascendit Alex. Antiochi F. qui cognominatus est Nobilis. ib.
- v. 21. Et induit se Ionathas stola sancta, 7. mense anno 100. in die sollempni Scenopegia. ibid.
- v. 57. Et venit (Ptolemæus) Ptolemaidem anno centesimo sexagesimo secundo. 37
- v. 67. In anno 165. venit Demetrius F. Demetrii à Creta in terram patrum suorum. ibid.
- C**AP. 11. V. 19. Et regnavit Demetrius anno centesimo quadragesimo septimo. ibid.
- C**AP. 13. V. 41. Anno centesimo septuagesimo, ablatum est iugum gentium ab Israel. ibid.
- v. 51. Et intrauerunt in eam tertia & vigesima die secundi mensis, anno 171. ibid.
- C**AP. 14. V. 1. Anno centesimo septuagesimo secundo & c. abiit in Madiam. 38
- v. 27. Octaua decima die mensis Elul, anno centesimo septuagesimo secundo, anno tertio  
sub Simone sacerdote magno & c. nota facta sunt hæc. ibid.

hhh. 2.

CAP. 15.

P.  
H. Philippi

Chronologia  
vet. Testamenti

A IV

17 a

## INDICVLVS.

CAP. 15. V. 1. Anno 174. exijt Antiochus in terram patrum suorum,  
CAP. 16. V. 14. & 16. Simon descendit in Iericho, ipse & Mathathias filius eius,  
das &c. & occiderunt eum, & duos filios eius.

### EX LIB. II.

CAP. 1. V. 7. Regnante Demetrio, anno 169. nos Iudaei scripsimus in Ierusalem.  
V. 9. Frequentate dies Scenopegia mensis Casleu.  
V. 10. Anno centesimo octogesimo octauo.  
CAP. 2. V. 10. Sicut & Moyses orabat ad Dominum, & descendit ignis de caelo &c.  
CAP. 3. V. 3. Ita vt Seleucus Asia rex, de relictis suis praestaret omnia sumptus ad  
sterium sacrificiorum pertinentes.  
CAP. 4. V. 23. Et post triennij tempus misit Iason Menelaum.  
CAP. 5. V. 12. His itaque gestis &c. profectus ciuitatem armis cepit.  
CAP. 9. V. 1. Eodem tempore Antiochus inhoneste reuertebatur de Perside.  
CAP. 10. V. 5. Qua die templum ab alienigenis pollutum fuerat &c.  
CAP. 11. V. 21. Anno centesimo quadragesimo octauo, mensis Dioscori, die 24.  
CAP. 11. V. 33. & 38. Anno centesimo quadragesimo octauo Xanthicus mensis 13. die.  
CAP. 13. V. 1. Anno centesimo quadragesimo nono, cognouit Iudas Antiochum Epiphanem  
venire cum multitudine aduersus Iudeam.  
CAP. 14. V. 1. Sed post triennij tempus cognouit Iudas, & qui cum eo erat, Demetrium  
Seleuci ascendisse ad loca opportuna.  
CAP. 15. V. 37. Habere autem celebritatem tertia decima mensis adat.

## INDICVLVS QUESTIONVM.

In duos Lib. Machabæor.

- I. Quid modo anni regni Graecorum in hisce Libris recensiti, cum era Christi comparati?
- II. Quanam ratione, dies & menses Hebraei hisce Libris notati ad hanc usque  
Romanos stylo Iuliano reuocentur.
- III. De successione regum Aegypti, à morte Alexandri M. vsque ad inuentionem  
patris.
- IV. De successione regum Syria, post mortem Alexandri Magni.
- V. De Mathathia & filijs eius Machabæis.
- VI. Quando regnauerit iste Demetrius.
- VII. Vnde supputetur iste annus 188.
- VIII. Quo tempore Antiochus Epiphanes vastauit Ierusalem.
- IX. Quis hic mensis Dioscorus, quis annus?

FINIS.